

अभियान

ABHIYAN WEEKLY सप्ताहिक

abhiyan.weekly@yahoo.com

www.abhiyanweekly.com

वर्ष : ३६ / अंक : ८ / २०७५ मंदौ २९ गते शुक्रबार / 14 Sep., 2018 / मूल्य रु. १०/-

सोमबार सर्वोच्च अदालत

काठमाडौं । हाँडीगाउँको ३६ रोपनी जग्गादेखि प्राणाणपत्रसम्मको र सेटिङमा आपराधिक कार्यको फैसला गरेको सम्मानो आरोप लागेका ओमप्रकाश मिश्राईले के छ योजना भनेर संसदीय समितिले सोधा अदालतमा विकृति छ, विकलिलै शुन्यमा भाष्टु, यो मेरो प्रतिवद्धता हो भन्नासाथ उनको नाम सर्वसमितिले स्वीकृति भएपछि राष्ट्रपतिले उनलाई नियुक्ती दिइन् र सोमवार उनी पदबहाली गर्न सर्वोच्च पुगेका थिए ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

आतंकसँग वार्ता, पूर्वराजा र हिन्दुसँग किन नगर्ने ?

काठमाडौं । संविधान मान्दिन भन्ने नेकपा विपलव समूह त नेपाली हो, राजनीतिक शक्ति पनि हो, वार्ता गर्नु जायज छ । मधेशको २३ हजार ६८ बर्गकिलोमिटर नेपाल होइन, मधेशले किन नेपालसँग टाँसिएर बस्ने, मधेश छुट्टे राज्य हो भन्ने बिखण्डनकारीसँग नेकपाको सरकारे

>>> बाँकी ८ पेजमा

गंगामायाको भविष्य के ?

राखिएको छ । आफ्ना पतिको निधन भएपनि छोराका हत्यारालै कारबाही हुनुपर्ने माग राख्दै गंगामया आमरण अनशनमै वीर अस्पतालमा रहेकी छिन् । केही समय पहिला उनले अनशन तोडेकी भएपनि

उनले आफूले न्याय नपाएको खण्डमा फेरि अनशन बस्ने बताइहँदा जिल्ला अदालत वितवन्ने प्रमाण नपुगेको भन्दै कृष्णप्रसाद अधिकारीको हत्यामा संलग्न भएको आरोप उनको शव महाराजगञ्ज त्रिवि अस्पतालमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

पन्तको परिवारले न्याय पाउलान् ?

काठमाडौं । कन्यनपुरकी निर्मला पन्तको बलात्कारपछि हत्या गरिएको घटनाको छानविन गर्न केन्द्र सरकारले गृह मन्त्रालयका सहसचिव हरिप्रसाद मैनालीको संयोजकत्वमा उच्चस्तरीय छानविन समिति बनाएको थिए । उक्त समितिका एक सदस्यले राजिनामा गर्दै आफ्नो ज्यानको सुरक्षाको माग गरेका छन् । राजिनामा गर्ने व्यक्ति प्रदेश नं. ७ को आन्तरिक मानिला तथा कानुन मन्त्रालयका उपसचिव वीरेन्द्र केसीले संयोजक समक्ष आफ्नो राजिनामा बुझाएपछि सोमबार काठमाडौंमा पत्रकार सम्मेलन तै गरेर उक्त हत्याकाण्डमा संलग्न भएका शक्तिशाली अपराधीहरूबाट जुनसुकै समयमा पनि आफ्नो हत्या गर्न सक्ने प्रबल सम्भावना रहेको भन्दै सुरक्षाको माग गरेका छन् । तर, केसीले राजिनामा दिएको भोलिपल्टै राजिनामा फिर्ता लिई आपूँ काममा फर्कने बताएपनि उनके राजनीतिक दबावमा राजिनामा फिर्ता लिएको हुनसक्ने आशाका गरिएको छ ।

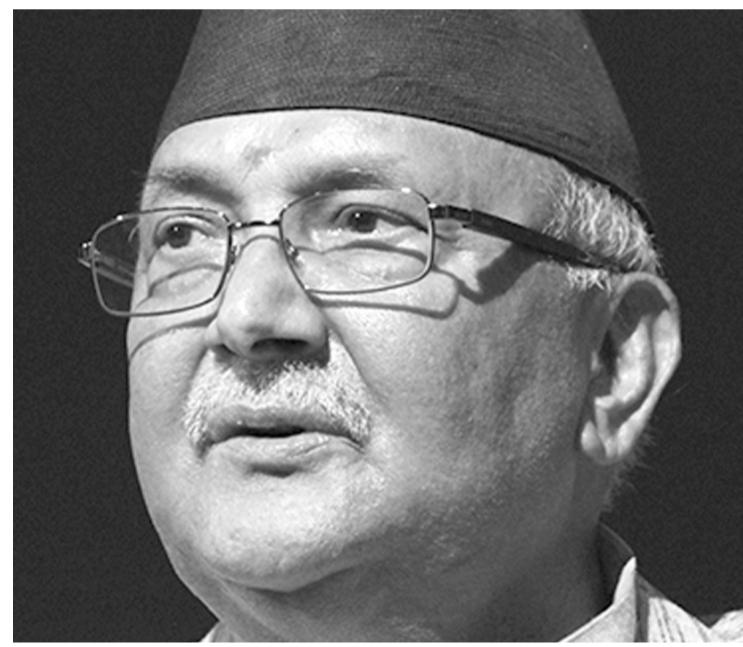
पत्रकार सम्मेलनमा केसीले जारी गरेको वक्तव्यमा उनले

मुख्यमन्त्रीहरूसँग प्रधानमन्त्री असन्तुष्ट

काठमाडौं । संविधानले नै व्यवस्था गरेको अन्तरप्रदेश परिषद्को बैठक बोलाएका प्रधानमन्त्री केपी ओलीले अन्तिम समयमा आएर परिषद्को बैठक समय अपुग भएको भन्दै स्थगित गरेपछि सातै प्रदेशका मुख्यमन्त्रीहरू काठमाडौंमा आएपनि बैठकमा सहभागि हुन पाएनन् । संविधान अनुसार केन्द्र सरकार र प्रदेश सरकारहरूबीच कुनै विवाद उत्पन्न भएमा त्यसको निराकरणका लागि प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा अन्तरप्रदेश परिषद्को बैठक बस्ने प्रावधान राखिएको छ । उक्त परिषद्का सदस्यहरूमा केन्द्रीय गृहमन्त्री, केन्द्रीय अर्थमन्त्री र सातै प्रदेशका मुख्यमन्त्रीहरू सदस्य रहने सचिवालयिक प्रावधान रहेको छ । केपी ओली प्रधानमन्त्री भएको सात महिना पुगिसकेको छ भने स्थानीय सरकार गठन भएको एक वर्ष पुगिसकेपनि अन्तरप्रदेश परिषद्को बैठक बस्ने बस्न सकेको छैन । प्रधानमन्त्री ओलीले भाद्र २४ गते >>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानमन्त्री ज्यू, मुलुकमा न्याय हराएकै हो त ?

निर्मलाका परिवारले कहिले न्याय पाउँदैन् ?

काठमाडौं । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका अध्यक्ष समेत रहेका केपी ओली प्रधानमन्त्री भएको ७ महिना पुनर लागेको छ । यो सात महिने प्रधानमन्त्री ओलीको कार्यकाल हेर्दा जनतामा खासै उत्साह जान सकेको छैन । पछिलो समयमा मुलुकभरमै बलात्कार हत्या, हिसाका घटनाहरूमा वृद्धि भएका छन् । सरकारले लामो समयसम्म पनि अपराधमा संलग्न भएकाहरूलाई कानुनी दायरामा त्याउन नसकेको हुनाले जनतामा आकोश उब्जिएका छ । गत श्रावण १० गते कज्चनपुरकी निर्मला पन्तको बलात्कार र हत्या भएपनि आजसम्म सरकारले अपराधी पत्ता लगाउन सकेको छैन । सरकार प्रत्येक मोर्चामा असफल सावित हुँदै गएपनि प्रधानमन्त्री र उनका मन्त्रीहरू भने सरकारले सन्तोषजनक काम गरिरहेका भाषण ठोक्नेमा व्यस्त रहेका छन् । सरकारको सबैभन्दा

दायित्व र कर्तव्य भनेको मुलुकमा शान्ति सुरक्षा बहाली गर्नु है । आफ्ना नागरिकहरूको जीऊ धनको रक्षा गर्ने दायित्वबाट सरकार चुकैर्दै गएको जस्तो देखिएको हुनाले अब सरकारको कार्यालयीमा परिवर्तन आवश्यक भएको छ ।

निर्मला पन्तको बलात्कार र हत्यामा संलग्न भएको भन्दै कज्चनपुरका तत्कालिन एसपी डिल्लीबहादुर विष्टले एक सुस्त मनरेख्त भएका दिलिप विष्टलाई पकाउ गरि हत्यामा संलग्न भएको स्वीकार गर्न दबाव दिएको दिलि�पले बताइसकेका छन् भने उनको डिएनए परिष्काण गर्दा डिएनए नेपेटिभ प्रमाणित भएपछि विष्टलाई कज्चनपुर जिल्ला अदालतले साधारण तारेखमा रिहा गरिसकेको छ । तत्कालिन जिल्ला प्रहरी कार्यालयका एसपी निलम्बन गर्न >>> बाँकी ८ पेजमा

सरकारले निर्णय सच्चायो

काठमाडौं । भाद्र २१ गते बसेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले नेपाल दुरसञ्चार प्राधिकरणको अध्यक्षमा दिग्नम्बर भालाई पैच वर्षका लागि नियुक्त गरेको छ । यसअधि भा प्राधिकरणका अध्यक्ष रहेकोमा केपी ओली नेतृत्वको सरकारले पूर्ववरी शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले निर्वाचन आचारसंहिता लगू भईसकेका बेला नियुक्त गरिएका सबै राजनीतिक नियुक्तिहरू असार २० गते को मन्त्रिपरिषद्को बैठकबाट खारेज गरेको थिए । तत्कालिन देउवा सरकारले केही संघ संस्थाहरूमा ठाडो नियुक्ति गरेको थियो भने भाको विषयमा त्यो निर्णय लागू हुन सक्ने अवस्था थिएन किनभने भाको नियुक्ति राजनीतिक नियुक्ति थिएन । भाको भाद्र २४ गते नै पदवहाली गरिसकेका छन् । पद बहाली भन्दा अगाडि उनले सञ्चारमन्त्रबाट सपथ लिएका थिए ।

नेपाल दुरसञ्चार प्राधिकरणको ऐन अनुसार प्राधिकरणको अध्यक्षसंहितका सदस्यहरूका लागि खुल्ला प्रतिस्पर्धावाट

नियुक्ति गरिने व्यवस्था रहेको र त्यसका लागि सार्वजनिक सूचना आहवान गरि दरखास्त दिने व्यक्तिहरूबाट खुल्ला प्रतिस्पर्धाका >>> बाँकी ८ पेजमा

गलगाँड, लुलो लंगडो हुनबाट बचाउनु साल्टको आपराध

काठमाडौं । साल्ट टेडिङ्ग कर्पोरेशनको आफ्नो ५६ औ वार्षिकोत्तरवाको उपलक्ष्यमा सामाजिक दायित्व अन्तर्गत गत शुक्रबार रक्तदान कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ । कर्पोरेशनका अध्यक्ष लम्हीदामा मानन्तरले सो कार्यक्रमको उद्घाटन गर्नुभएको थिए । रक्तदान कार्यक्रममा कर्पोरेशनका कर्मचारी लगायत विभिन्न क्षेत्रका भण्डे ४५ जना रक्तदाताहरूले रक्तदान गरेका थिए । रक्तदाताहरूको सहयोग र रक्तदानलाई आवश्यक व्यवस्था मिलाउन नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका कर्मचारीहरूले सहयोग गरेका थिए । साल्टले प्रत्येक वर्ष आफ्नो वार्षिक उत्सवको उपलक्ष्यमा रक्तदान कार्यक्रम गर्दै आएकोमा यस पटक पनि त्यसलाई

निरन्तरता दिएको छ ।

साल्टले सामाजिक दायित्व अन्तर्गत विभिन्न प्रकारका कार्यक्रमहरू आयोजना गर्दै विभिन्न क्षेत्रलाई सहयोग पुऱ्याँदै आएको छ । कर्पोरेशनले सुगमदेखि दुर्गम र अति दुर्गमका क्षेत्रमा समेत आयो नुनको विक्रि वितरण गरेर गरिब र निमुख जनताको लागि अनुदानमा नुनको विक्रि वितरण गर्दै आएको छ । आयो नुनको कमीले हुने विभिन्न प्रकारका रोगहरूलाई नियन्त्रण गर्न कर्पोरेशनले नेपाल सरकारलाई तुले सहयोग पुऱ्याँदै आएको छ । अहिले मुलुकभरका सबै क्षेत्रमा गरि कर्पोरेशनद्वारा विक्रि वितरण >>> बाँकी ८ पेजमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

China takes the high ground in Nepal

By LINTNER

While a joint China-Nepal military exercise scheduled for September 15 will only involve a platoon of soldiers from each side, the maneuvers will be warily watched in neighboring India as yet another sign of Beijing's march to break its long-time strategic hold on the country.

China and Nepal conducted their first such exercise, known as Sagarmatha Friendship @)17, last April at the Nepalese para-training school in Mahajgung near the national capital Kathmandu. Those 10-day drills focused on combating terrorism and disaster management.

This year's drill will take place reciprocally at Chengdu in China's southwestern Sichuan province as "Sagarmatha Friendship 2." Sagarmatha is the Nepali name for Mount Everest, the world's highest mountain which straddles the rugged Sino-Nepalese border.

The military exercise comes at a time when Nepal's communist-led government is expanding relations with China on multiple fronts.

In May last year, Nepal signed a memorandum of understanding with China to cooperate with its US\$1 trillion Belt and Road Initiative (BRI). In June this year, China and Nepal agreed to build a railroad connecting Xigaze in China-controlled Tibet with Kathmandu.

If built, the line would connect Nepal with China's wider network of railroads and potentially provide the landlocked nation with alternate sources and routes for fuel and other imports that would mitigate its dependence on India. Past plans to import fuel from China did not come to fruition.

The MoU for the railway was signed by Nepal's Prime Minister Khadga Prasad Sharma Oli during a five-day visit to Beijing, where he met both Chinese president Xi Jinping and premier Li Keqiang.

It was Oli's second initiative to improve bilateral ties and physical connections with China after he signed a transit trade treaty

with Beijing during his previous short-lived tenure as prime minister in @)16.

While Nepal openly wants to reduce its dependence on India for key imports, including fuel, it must strike a careful balance between China and India as the two great powers ramp up rivalry for influence and power across South Asia and beyond.

Nepal's relations with India are still defined in part from their British colonial days. Independent India and Nepal signed a friendship treaty in 1950, which has long been the cornerstone of Kathmandu's foreign policy. The treaty established a close strategic relationship that among other things allows Nepal to import arms and ammunition via India.

India remains Nepal's main foreign trading partner, with more than half of all its official imports and exports crossing the country's southern border. If prevalent smuggling and other illegal trade is accounted for, Nepal's dependence on India for its economic livelihood is even higher.

Between one and two million people from Nepal work in India, often mixing with India's own Nepali communities in northern West Bengal, Sikkim and elsewhere. Their remittances are an important source of income for many impoverished villages in the Himalayan republic.

Military-to-military relations between the two countries are also still strong. Seven Gorkha regiments comprised of soldiers from Nepal serve with the Indian Army. Over the decades India has supplied the Nepalese army with a wide range of weapons; many senior Nepalese officers attended military academies in India.

Joint military exercises between India and Nepal are held regularly, involving far more soldiers from each country than China's Sagarmatha Friendship drills. The most recent Nepal-India joint exercise took place in June in Uttarakhand on the theme of combating insurgencies and

terrorism.

But Nepal's nascent military cooperation with China will bring the countries closer strategically as Nepal aims to distance itself from India. Relations with New Delhi began to deteriorate as early as the 1970s, when Nepal, then a kingdom, pressed for substantial changes in its friendship treaty with India.

Nepal strongly criticized what it called India's "annexation" of the kingdom of Sikkim in 198%. New Delhi, in contrast, regarded Sikkim as a dependent state which like other princely states needed to be integrated into India.

By then, a highway had already been built linking Kathmandu with Lhasa in Tibet, creating the first proper road connection between China and Nepal and the beginnings of a strategic hedge to its relations with India.

India-Nepal relations hit a nadir in August 1988, when Nepal purchased anti-aircraft guns from China that New Delhi perceived as a threat. India, also peeved at the time with trade-related issues, retaliated in March 1989 by closing the two sides' mutual border.

The blockade lasted until April 1990 and caused immense hardship for Nepal. Another border blockade imposed in @)15, officially initiated by people of Indian origin in southern Nepal, caused similar problems and led to a rise of anti-Indian sentiment among the Nepalese public.

New Delhi has denied it was behind the @)15 blockade, but many in Kathmandu believe it tacitly supported the move. China, meanwhile, has pursued a more subtle, often behind-the-scenes, policy towards Nepal. On the cloak-and-dagger front, a major Chinese concern is the presence in Nepal of @)000 Tibetan refugees, some of whom fled after a 1959 uprising in Lhasa against China's occupation of Tibet.

According to local Nepal sources, Chinese intelligence operatives regularly meet local Nepali contacts to coordinate spying activities against

the exiled Tibetan community in Nepal.

At the official level, China has provided assistance to Nepal for establishing the National Armed Police Force Academy and built a well-equipped China Information Center in Tatopani and Sindhupalchok to monitor for and ferret out anti-Chinese activities along the highway to Tibet.

Towards that aim, China has recently provided Nepali police with a sophisticated Digital Radio Trunking System to enhance their communication capabilities through frequency sharing. Since @)02, China has also sent military officers to participate in so-called "adventure training" in Nepal. Beginning in @)08, the Nepalese army has regularly sent officers and soldiers for training at educational institutions in China. The joint military exercises in @)17 served as a sort of capstone of these gradually enhanced exchanges.

As early as 1999, a China Studies Center was set up in Kathmandu with assistance from the Chinese embassy to promote Chinese language and culture free of charge.

China has also worked actively through local nongovernmental organizations (NGOs) and other entities such as the Nepal-China Media Forum, the Nepal-China Mutual Cooperation Society (NCMCS) and the Nepal-China Friendship Society.

The NCMCS, in turn, has provided assistance to the Himani Trust, which takes part in various social welfare activities. China has even encroached upon what has traditionally been India's turf by providing assistance to the G P Koirala Foundation's earthquake relief program.

Girija Prasad Koirala, who died in @)08, was a mainly pro-Indian Nepali politician who served as prime minister on four occasions between 1991 and @)08. He was also acting head of state from January @)07 to July @)08 as Nepal transitioned from being a monarchy to a republic.

His departure, some say, opened

the way for China to play a more active role in local politics. That's been seen in China's active attempts to forge unity among Nepal's many communist parties. That was achieved nominally in May when Oli's Communist Party of Nepal (Unified Marxist-Leninists) merged with the Communist Party of Nepal (Maoist Center) to become the Nepal Communist Party (NCP).

Apart from being prime minister, Oli serves concurrently as co-chairman of the NCP. The other chairman, Pushpa Kamal Dahal, also known as Prachanda, or the "fierce one", led a violent Maoist insurgency that lasted from 1996 until a peace agreement was reached in @)06. Dahal served as prime minister from @)08 to @)09 and again from @)16 to @)17.

A unified communist bloc would ease Beijing's dealings with Nepal's government and provide the stability that China apparently wants in a nation that for years has been ravaged by political instability and long periods of civil war.

Nepal, stuck between the world's two most populous nations, has often been described as "a jam between two boulders." The Nepalese are doing what they can to strengthen their economic and now military ties with China to fulfill the country's longstanding policy of becoming less dependent on India.

But if China's envisioned network of strategic highways and railroads crosses the Himalayas, India is likely to counter by getting more involved than it already is in Nepal's domestic politics. Indian intelligence operatives have long been known to be active in making contacts with local politicians and activists in Kathmandu.

New Delhi could also move to impose more blockades and other trade-related punitive measures if it feels China's influence is drawing too close to its borders. Either way, Nepal risks becoming a new frontline in the rising regional rivalry between China and India for influence and power in South Asia.

Why India Opposes CPEC, a pilot project of BRI ?

Kiran

CHINA-Pakistan Economic Corridor (CPEC), a pilot project of "Belt and Road Initiative" (BRI) which is based on the vision of economic prosperity through connectivity, inclusivity and a win-win for Pakistan and beyond. Since CPEC's inception, it has been confronted by "hyped" antagonism through the introduction and infusion of negative narratives by external forces threatened by the rise of Pakistan and China. Since investment in future projects is determined largely by our assessments of their potential, negative narratives pose a serious threat to the realization of the full potential of CPEC.

Even though the government has made serious efforts to counter it, there is still a large amount of disinformation spread to create pessimism and doubt in the minds of the public. Some opinion-makers have been tried to deceive by propaganda and were hand in glove with Indian-driven designs of portraying CPEC as a fiction or a failure. Thus, it is direly needed to brush up efforts at all fronts to foil the malicious designs of enemies near and far to entirely avail the fruits of the CPEC. It has already defeated negative perception into positive as certain facts and ground realities were constantly highlighted and inculcated in the minds of the masses to such an extent that the purposes of propaganda campaigns

were defeated.

It is thoroughly admitted that criticism always paves the way for improvement in overall goodwill of society, which can always be considered. In the Hybrid war era very smartly, a few opponents who have not even a smattering of the basics of economics, have been ridiculing the total outlay of \$63 billion of CPEC as a "debt-trap" — a carefully chosen term — coined by Indian propagandist which is repeatedly blared on their print, electronic and the social media to sabotage this colossal economic reality. It is no less than a pity when the spirit of nationalism is altogether sidelined by fanning cleverly crooked and cooked arguments to instill the hatred in the people of Pakistan for a bubble reputation. The Indian drafted term "Debt-Trap" is the full of lies. The India is the only country in the world map that reflects the sign of despondency over the prosperity of its neighbours, she always one way or the other try hard to keep neighbouring countries like Nepal, Bhutan, Sri Lanka, Bangladesh and Pakistan under her hegemonic influence. Due to this reason Indian coined Neighbourhood first policy has failed and now designing new ways and means to tackle her neighbours. The expenditure of Indian establishment for maligning and interference towards neighbours if diverted to Indian can easily

uproots the poverty from Indian.

Surprisingly, Indian worries regarding CPEC seem beyond understanding as to why they are so concerned and feel panicky when they believe and propagate, that it is going to doom Pakistan's future. For this purpose, the Indians have already launched a massive media campaign on the international forum that the Chabahar seaport will eclipse the importance of Gwadar. More worrisome is that as revealed by the Chairman Joint Chiefs of Staff Committee (CJCSC) General Zubair Mahmood Hayat in November last year that Indian RAW has established a special cell at a cost of \$500 million to sabotage the CPEC."

Furthermore, the remarks by a renowned Indian diplomat and a Congress politician, Mani Shankar Aiyar, An Indian Ambassador told him that: because of the CPEC Pakistan would sink into waters," to which his response to him was, "...then what is the worry ...". Truly, this is the most befitting response by an Indian intellectual to an Indian propagandist. Coincidentally, this can also serve as a message to our home-grown critics who have a propensity to blindly imitate Indian critics without evaluating its adverse implications on the Pakistani people who have attributed high hopes with CPEC. Adding fuel to the fire, the Indian journos amplify and draw far-fetched sketches against CPEC

and eventually advocate the same around the world.

It must be established that CPEC is going to transform Pakistan from the small economy into a bigger economy (25th largest by @)25 only seven years later and @)th by @)30) and by no means, this hard reality could be termed as a fiction or a debt trap. Only a seasoned economist can evaluate the difference between a foreign loan and investment and its impact on Pakistan's economy.

Although, the fact of the matter is that out of \$63 billion an estimated amount of \$48 billion is in the form of investment in the commercial projects by the Chinese companies in Pakistan which has nothing to do with the latter's external debt liability. It is only around \$15 billion that will come as a loan.

We must not overlook that Gwadar Port and its allied infrastructure would also bring a "Sea change" in the Arabian Sea. CPEC is the China-led wind-fall change that would also strongly prevail on the ground from Gwadar to Kashgar and the surrounding regions and thus far the ground is being prepared to prove that it will alter the fate of this region in the near future.

Furthermore, recommendations for connecting Chabahar with Gwadar as a "Hub Port" are equally welcomed by both the Chinese and Pakistani governments. But the fact of the matter is that on completion

the maximum capacity of Chabahar would be 10-12 million tons per annum as compared to Gwadar capacity of 300-400 million tons when it will attain full capacity in a few years. India has got 212 seaports that can hardly handle up to 500 million tons in a year.

The real concern behind the hostile campaign of India against Gwadar is that in near future it would outstrip many of India's operational ports because of Gwadar's much greater water depth where gigantic ships would be anchored and docked. Moreover, Gwadar port will be connected with a mammoth network of roads and other infrastructures to China, and onwards to Central Asian Republics, Africa, the Middle East and Europe. Therefore, any comparison on account of economic considerations between Gwadar and Chabahar seems unrealistic.

In a nutshell, this is the time for us Pakistanis to wake up to the reality and realign ourselves according to the vacillating global economic and financial structure. Therefore, CPEC and its affiliated economic boom call for more attention and dedication than ever before as that are the only to make Pakistan a developed and sustainable economy. The more the opposition and negative narration emanate from abroad the more substance it offers to the slogan of CPEC as a fate changer opportunity for Pakistan and the region.

यो सरकार हो कि फोहरको थुप्रो ?

राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

दिने जनआन्दोलनमा २१ जना मारिए र जनविद्रोहको त्यो बाढी राजाले थान्स क्षेत्र र २०६३ साल वैशाख ११ गते मरेको संसद राजाले ब्यूँताइदिएका हुन् । त्यो कति दूलो राजनीतिक फोहरको थुप्रो थियो ।

परिवर्तन भयो, मुलुक र मुलुकको शासन व्यवस्था सफा हुने सपना देखाइयो । जनयुद्धकारी माओवादी सतहमा आयो, सरकारमा गयो र आतंकको फोहर सफा गरेर शान्ति ल्याउने कबुल गरियो । नेपालको यो समाचार विश्व समाचार बन्यो । विश्वको ध्यान नेपालको राजनीतिक सफाई यात्रातिर तानियो । र, यो व्यवस्थालाई बहुदलीय प्रजातन्त्रबाट लोकतन्त्र भनियो । पहिलो काम राजाको अधिकार खोसियो, दोश्रो काम हिन्दुराष्ट्रलाई धर्मनिरपेक्ष भनियो । तेश्रो काम अन्तरिम संविधान जारी गरेर पहिले संविधानसभाको बुनाव भयो । यही संविधानसभाको पहिलो बैठक २०६५ जेठ १५ गते गणतन्त्र कार्यान्वयन गरेर राजतन्त्रको अन्त्य गरिएको हो । तर यो संविधानसभाले संविधान जारी गर्न सकेन, माओवादी प्रधानमन्त्री डाःबाबुराम भट्टराईले नै संविधानसभाको विधान गर्न बाय्य भए ।

त्यसपछि दोस्रो संविधानसभाको निर्वाचन भयो र बल्ल बल्ल २०६३ को परिवर्तन २०७२ साल असोज ३ गते संविधान जारी गरेर एउटा बाटो लिन सफल भयो । यो संविधानन्तर्गत स्थानीय, प्रदेश, राष्ट्रियसभा र संघीय संसदको निर्वाचन सम्पन्न भयो । यी निर्वाचन कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाको सरकारले सफलतापूर्वक सम्पन्न गरे तर माओवादी र एमालेको गठबन्धनले कांग्रेसलाई व्हाइटवास जस्तै अवस्थामा पुऱ्याइदियो ।

नान्छेले मान्छेको मासु किन खाँडैन ? मान्व सच्यताको बिनष्टकारी विवेश नहोस भनेर मनाही गरिएको हो । यद्यपि तान्त्रिक, कालविद्या आर्जान गर्न चाहनेहरू आधारातमा चिह्नानमा गएर साधना गर्नेन्, मान्छेको मासु पनि खान्छन् र तिनलाई अधोरीबाबा भनिन्छ । तिनमा शक्ति नहुँदो हो त सर्वाङ्ग नाड्गे र रुखमा बर्ने खडेबाबालाई भारतकी तत्कालीन प्रधानमन्त्री इन्दिरा गान्धी कुनै पनि संकटको निदान खोज्न उनैलाई भेटन जानिन् । तर खडेबाबा र इन्दिरा गान्धी दुबैको मृत्यु असामान्य तरिकाले भएको हो ।

भनिन्छ, जो इन्द्रजाल खेल्छ, ऊ, तन्त्रमन्त्रको शक्तिको दावा गर्छ, उसको मृत्यु असामान्य हुन्छ । नक्साल चउरका मालिक साम्राज्य शमशेर राणाजी तन्त्रमन्त्रमा यसरी लीन भएका थिए कि उनको मृत्यु असामान्य तरिकाले भयो र आज पनि नक्साले राणाजीहरूमा उनलाई पानी बौलाह भनेर पुरानो कुराको चर्चा गर्न गर्नेन् ।

नेपालको राजनीतिमा पञ्चायत फोहरको डड्गुर हो, एकतन्त्रीय शाही शासन हो भनेर यति दूलो आन्दोलन भयो कि ०३७ सालको जनमत संग्रहले नसकेर ०४६ साल कुनैपन्यो र राजाले जनताका सामु भुक्तेर दलमाथिको प्रतिवन्ध फुकुवा गर्नुपन्यो ।

अब त ३० वर्ष पञ्चायतले थुपारेको फोहर सफा होला भनेर आतिसवारी गरेर खुशीयाली मनाइयो । तर बहुदलीय १२ वर्ष शासन कूशासन भएर आयो । ३० वर्षमा पञ्चायतले गरेको फोहरभन्दा धेरै गुण बढी फोहर सिर्जना हुन्यायो । राष्ट्रिय उद्योगहरू निजीकरण गरेर पचासौ हजारलाई बेरोजगार बनाइयो । धेरैको तुलोबाटो चिसो हुन्पुर्यो, धेरैको घरव्यवहार बिलिबाट भयो । लाउडारेखि महाकालीसम्मका काण्डहरू भए, कमिशन र भ्रष्टाचारबाहेक बहुदलीय शासनमा प्रशंसा गर्नुपर्ने कही कुरै रहेन । सांसद खरिद वित्री, सांसदलाई थाइलेण्डमा मसाज गराउन पठाउनसम्मका निर्धिणी काण्डहरू गर्न नेताहरू आज पनि नेता नै छन्, आज पनि शक्तिमै छन्, सत्तामै छन् ।

कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवा प्रधानमन्त्री थिए, उनले चाँदीको किस्तीमा सत्ताको साँचो राखेर धारा १२७ अनुसार राजालाई बुझाएका हुन् । राजाले ३ वर्षमा चुनाव गराएर जनप्रतिनिधिलाई शासन सुभिन्न भनेर कबुल गरे । यो कुरा तत्कालीन सात दललाई मन परेन, दूलो कुरा भारतलाई मन परेन र तत्कालीन जनयुद्धकारी माओवादीलाई दिल्लीमा १२ बुँदे सहमति गराएर नेपालको जनआन्दोलनमा सरिक हुन निर्देशन गरेकै हो । माओवादी मिसिएपछि १९

मुख्यसचिवसम्मका पदहरूमा राजनीतिकरण गरियो । राजनीतिक प्रभाव नभएको र विधिले चलेको कुनै पनि निकाय देखिएन । मानौ मुलुक फोहरको कन्टेनर हो । लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको बोर्ड भुण्ड्याएर अलोकतान्त्रिक क्रियाकर्म सबै निरन्तर भझरहे ।

अब त रितर सरकार आयो, अब त फोहर सफा होला, विधिको शासन चल्ने छ । विधिभन्दा बाहिर जो जान्छ, ऊ दण्डित हुनेछ भन्ने एउटा विश्वास पलाएको थियो । प्रधानमन्त्री बनेका केपी ओलीले भनेकै हुन्-जो प्रष्ट छ, उसलाई टपाटप टिपेर फाल्ने हो । अधिनायकावादको कल्पना नगर्नै, सुशासन र समृद्धि एकमात्र लक्ष्य हो । त्यो लक्ष्य प्राप्त गर्नै कठिवद्ध छु ।

निर्माताहरूलाई करोडौ बजेट दिएर ठेकेदार बनाएका छन् । तिनै ओलीले नेपाल कहिल्यै पुग्न नसक्ने आर्थिक र प्राविधिक सहयोगका लागि बंगालको खाडीको सम्मेलन नेपालमा गराए । ओलीको प्रतिवद्धता ल्हासा जाने कुरीको बाटोमा अलमिलन पुगेको छ । नेपालको कानुन दैव जानुन, नेपाल आफैमा राजनीतिले थुपारेको थुप्रो बनेको छ । राजधानीको फोहरले बागमती प्रदूषित छ, राजनीतिको फोहरले नेपाल राष्ट्र विषयक भइसकेको छ ।

माओवादीहरू भन्नन्- अब जनयुद्धका सबै मुद्दाहरू आममाफी हुनेछ । आममाफी नै किन ? फौजदारी मुद्दामा पीडकलाई दण्ड र पीडितलाई न्याय नदिदा अन्तर

कसले सुरु गर्ने ?

नेपालमा को छैनन् ? नेपाली बैज्ञानिक नासासम्म पुगिसके । प्राविधिकदेखि समाजशास्त्रीसम्म प्रशस्त छन् । संचेतनाको व्यापक विकास भएको छ । स्कूल, कलेज, प्राविधिक शिक्षा अब्बल छ । यतिसम्प्रगतिमा पुगिसको मुलुकमा राजनीतिक असम्यताको बिकृति । सुधार्ने राजनीतिले हो । राजनीति सुधार्ने जनताले हो । पढेलेखेका बुद्धिजीवीहरू राजनीतिक पार्टीमा विभक्त हुँदा यथार्थ आलोचना र सुभाव आउन सकेन । जितिसुकै गलत क्रियाकलाप पनि पाच्य हुँदै गएको छ । यही रोग महारोग बन्दा राष्ट्र फोहरको थुप्रो बन्न पुगेको हो ।

नैतिक पतनको यो श्रृङ्खला रोकेन भने फलाम खिया लागेर धुलोमाटो बनेकै राष्ट्रलाई राजनीतिक खियाले धुलोपितो बनाउने निश्चित छ ।

राजनीतिमा देवताको पोसाक राजनीतिक नेताहरूले लगाउने र तिनै नेताहरूको भुण्ड भुण्डमा संचेतन, बुद्धिजीवीहरू लागिरहने हो भने आफ्नो धुँडामा आफैले बन्वरो हान्तु हो । जसरी त्रिभुवन विश्विलाय राजनीतिक धमिराहरू धरमराइहेका छन्, त्वर्सेगरी राष्ट्र अकलबिनाको नवकलरे अस्तित्वहीन बन्दैजानेछ ।

राजनीतिमा देवताको पोसाक राजनीतिक नेताहरूले लगाउने र तिनै नेताहरूको भुण्ड भुण्डमा संचेतन, बुद्धिजीवीहरू लागिरहने हो भने आफ्नो धुँडामा आफैले बन्वरो हान्तु हो । जसरी त्रिभुवन विश्विलाय राजनीतिक धमिराहरू धरमराइहेका छन्, त्वर्सेगरी राष्ट्र अकलबिनाको नवकलरे अस्तित्वहीन बन्दैजानेछ ।

विद्या नभएको विद्या सुन्दरले काठमाडौं महानगरलाई फोहरमाडौं बनाए बनाए, निष्ठा नभएको पार्टीहरूले राष्ट्रलाई फोहर नेपाल बनाउने छन् । सबैलाई चेतना होस, सबै राजनीतिक फोहर सफा गर्न अग्रसर र निर्धारित १२ जनालाई वितवन अदालतले बरी गरिदिएको छ र ती बुढीआमा गंगामायाँ भन्निन्-यो देशमा न्याय पाउँ भन्नु बेकार रहेछ ।

यी सबै फोहर हुन् । फोहरको थुप्रो । शुद्धिकरण कहिले सुरु गर्न ? कहाँबाट,

अब त ३० वर्ष पञ्चायतले थुपारेको फोहर सफा होला भनेर आतिसवारी गरेर खुशीयाली मनाइयो । तर बहुदलीय १२ वर्ष शासन कूशासन भएर आयो । ३० वर्षमा पञ्चायतले गरेको फोहरभन्दा धेरै गुण बढी फोहर सिर्जना हुन्यायो । राष्ट्रिय उद्योगहरू निजीकरण गरेर पचासौ हजारलाई बेरोजगार बनाइयो । धेरैको चुलोबाटो चिसो हुन्पुर्यो, धेरैको घरव्यवहार बिलिबाट भयो । लाउडारेखि महाकालीसम्मका काण्डहरू भए, कमिशन र भ्रष्टाचारबाहेक बहुदलीय शासनमा प्रशंसा गर्नुपर्ने कही कुरै रहेन । सांसद खरिद वित्री, सांसदलाई थाइलेण्डमा मसाज गराउन पठाउनसम्मका निर्धिणी काण्डहरू गर्न नेताहरू आज पनि नेता नै छन्, आज पनि शक्तिमै छन्, सत्तामै छन् ।

तिनै केपी ओलीले जेलका अपराधीलाई सज्जन भएर राष्ट्रपतिमार्फत छुटाए । तिनै केपी ओलीले अप्राप्त तत्वहरूलाई संरक्षण दिए । तिनै ओलीले बलात्कार र हत्या गर्नलाई तत्का दिलाए । तिनै ओलीले अयोग्य प्रधानन्यायाधीशलाई प्रशिद्ध प्रवल जनसेवा पदकबाट विभूषित गराए । तिनै ओलीले अदालत नै गनाउने गरी भ्रष्टाचारमा संलग्न भएका व्यक्तिलाई प्रधानन्यायाधीशमा सिफारिस गरे । तिनै ओलीले ३३ किलो सुनकाण्डको अनुसन्धान रोकाए र रिपोर्ट आफैले लुकाए । तिनै ओलीले विधि

प्रिष्टिय अधिकारकर्मीहरूले के भन्नान ? करैले हेमगा मुद्दा ठोकिदियो भने नेपालको रिस्ति हस्तक्ष

पद्धत्यौ हासी बसीकन सँगे वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

जन्यौ जयूंदे त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले समिक्यो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

दुई अध्यक्षका बोली अलग अलग

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका दुई अध्यक्षमध्येका एक केपी ओली प्रधानमन्त्री रहेका छन् भने अर्का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल सत्ता बाहिर अर्थात सत्ताधारी पार्टीका अध्यक्ष रहेका छन् । तर उनीहरु दुवै जनाको बीचमा एकता नभएको जस्तो देखिएको छ । केही दिन पहिला अध्यक्ष दाहालले एक सार्वजनिक कार्यक्रममा छिडै मन्त्रिपरिषद्को पुर्नगठन हुने उद्घोष गरेका थिए तर दाहालको उद्घोषको केही दिन नवित्वै अर्का अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओलीले मन्त्रीपरिषद्त तत्काल पुर्नगठन नगर्न भन्दै विरोधीहरूले मात्र मन्त्रिपरिषद्को पुर्नगठन हुने हल्ला चलाएको आरोप लगाएका छन् । यसरी दुई अध्यक्ष बीच तालमेल हुन नसकदा जनतामा भने एक प्रकारको आक्रोश पैदा भएको छ ।

निर्वाचनको बेला प्रधानमन्त्री केपी ओली र पुष्टकमल दाहालले बुद्धभत्तालाई बढाएर ५ हजार पुन्याउने अभिव्यक्ति दिएका थिए । बजेट आफूहरूले पेश गर्न नपाएको भन्दै आफ्नो नेतृत्वमा सरकार निर्माण भएपछि बुद्धभत्तालाई अभिव्यक्ति दिएका भएपनि ओली नेतृत्वमा सरकार निर्माण भई बजेट संसदमा पेश गरेपनि बृद्धबृद्धाको भत्ता बढाएका थिएनन् । तिनै अध्यक्षले अहिले फेरी पुरक बजेट ल्याएर बृद्धबृद्धाहरूको भत्ता बढाउने उद्घोष गर्न थालेका छन् । त्यस विषयमा प्रधानमन्त्री र आफूबीच सहमति भईसको स्वीकारोत्तिक समेत गरेका हुनाले सरकारले आफ्नो असफलता र अकर्मण्यता नुकाउनका लागि पुरक बजेट ल्याएर भत्ता बढाउने निर्णय गर्न थालेका हुन् कि भन्ने आशंका समेत जन्मिएको छ । प्रधानमन्त्रीले नियोजित रूपमा सरकार विरुद्धका हल्ला फैलाएको भन्दै एक कार्यक्रममा उद्घोष गरेपछि कसले हल्ला फैलाए भन्नेमा केही उद्घोष नगरेका हुनाले प्रधानमन्त्रीले भनेकै आधारमा त्यसलाई पत्याईहाल्ले अवस्था भने देखिएको छैन । प्रधानमन्त्री ओलीले जिल्ला समन्वय समितिको प्रथम भेलालाई सम्बोधन गर्दै हल्लाको पछाडि नलाग्न अनुरोध गरेकै दिन अर्का अध्यक्ष दाहालले नयाँ दिल्लीमा एक कार्यक्रममा भने मन्त्रिपरिषद्त पुर्नगठन हुन्छ, बृद्धभत्ता बढाइन्छ अब दुई अध्यक्ष मध्ये कसलाई जनताले पत्याउन ? प्रधानमन्त्री समेत रहेका अध्यक्ष ओली र अध्यक्ष दाहाल मध्येको कस्का कुरा सही हुन ? एउटै पार्टीका अध्यक्षहरूले बेला बेलै अभिव्यक्ति दिएका हुनाले नेकपाका कार्यकर्ताहरु समेत अन्यैलामा परेका छन् ।

प्रधानमन्त्री केपी ओलीले विम्स्केट सम्मेलन हुन अघि नै काठमाडौंमा सडकमा भएका खाल्डाखुल्डी पुर्न सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन दिएका थिए तर प्रधानमन्त्रीको निर्देशनको समेत पालना नभएपछि अहिले प्रधानमन्त्री ओलीले ६ महिनाभित्रमा सडकमा खाल्डाखुल्डी पुरिने र २ वर्षभित्रमा सबै सडकहरु कालोपत्रे गरिने अभिव्यक्ति दिएर आफ्नो निर्देशन पालना नगर्नहरूलाई कुनै कारबाही समेत नगर्न उद्घोष गरेका छन् । मुलुकको कार्यकारी प्रमुखले दिएका निर्देशनहरूको पालना नहुँदा समेत प्रधानमन्त्री चुप रहनु भनेको प्रधानमन्त्रीको असफलता र अकर्मण्यता नै हो ।

सरकार प्रमुखले दिने निर्देशन र अभिव्यक्तिको आफ्नै महत्व हुने भएपनि पछिलो समयमया प्रधानमन्त्रीले दिने गरेका निर्देशनहरू हावाया उडने गरेका छन् । मेलमन्त्रीको पानी ६ महिनाभित्रमा वा महिनाभित्रमा उपत्यकाबासीलाई दिने अभिव्यक्ति दिएको ७ महिना भएपनि आफै निकै लामो समयपछि मात्र पानी आउने सम्भावना रहेको छैन । त्यसैले हामी भन्दै गर्न सकिने र पूरा हुन सक्ने नीति निर्देशनहरूमात्र दिनुहोस् सस्तो लोकप्रियताका लागि दिने निर्देशनहरूले जनतामा निरासा मात्र बढाउँछ । निर्वाचनका बेला जनतालाई दिएका आश्वासनहरू अहिलेसम्म एउटा पनि पूरा भएका छैन् भने अब त्यस्ता आश्वासनहरू पूरा गर्ने कार्यमा स्वयम् प्रधानमन्त्री अग्रसर हुन्पर्न आवश्यकता देखिएको छ । दुला दुला खोका आश्वासन र उडन्ते गफले मात्र जनताको पेट भरिन्नै, जनताले विकास निर्माण सहज सबै क्षेत्रमा पहुँच खोजेका छन् । जनतालाई सत्तामा पुर्ने भन्याङ्गमात्र बनाउने कार्यलाई अविलम्ब बन्द गरि जनताको सेवामा ओली सरकार लाग्न सक्ने क्षेत्रमा छण्डमा मात्र ओली प्रधानमन्त्री भएको सार्वक हुन सक्छ नव भने जनताका लागि जुन जोगी आएपनि कानै चिरेको उचानलाई नै चरितर्थ गरेको ठहरिन सक्छ भन्ने हामीले ठानेका छौं ।

अहिलेकै अवस्था रहे देश अस्थिरतातर्फ उन्मुख हुने

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

अर्को अपराध हो । प्रहरीले निष्पक्ष भएर काम गरेको भए पन्तको हत्यामा संलग्न भएका अपराधीहरु पहिला नै पत्राउ परिसक्षे तर तत्कालिन जिल्ला प्रहरी कञ्चनपुराका प्रमुखले अपराधीहरुले प्रमाण नष्ट गरिसकेपछि मात्र एक सुस्त मनिस्थिति भएका व्यक्तिलाई अपराधी भनि पत्राउ गर्नु निलम्बित एसपी डिल्लीजार्ज विष्टको अर्को अपराध हो । कञ्चनपुराकाले दिलिप विष्ट अपराधी हुन सक्दैन भन्दै आन्दोलन गरेपछि मात्र ओली नेतृत्वको सरकारको आँखा खुलेर उच्चस्तरीय छानविन समिति बनाएको थिए । यहू मन्त्रालयका सहस्रचिव हरिप्रसाद मैनालीको संयोजकत्वमा बनाएको समितिले समेत आजसम्म अपराधी पत्ता लगाउन सकेको छैन भने उक्त समितिमा रहेका एक सदस्यले राजिनामा दिएपनि गृहमन्त्रीको दबावमा राजिनामा फिर्ता लिएपछि निर्मला पन्तको बलात्कार र हत्याले अर्को मोड लिएको छ । छानविन समितिका सदस्य र प्रदेश नं. ७ को आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयका उपसचिवले राजिनामा पत्रमा आफ्नो ज्यानको सुरक्षा नभएको भदै राजिनामा दिएका हुनाले अपराधीहरुलाई कस्को संरक्षण रहेको छ भन्ने प्रश्न समेत उभिएको छ । तर, राजनीतिक दबावमा राजिनामा दिएका सदस्यले राजिनामा दिएको अर्को दिन नै राजिनामा फिर्ता लिईसकेका छन् । यसरी अनाहकमा बलिकाको हत्या हुनु र आजसम्म अपराधीहरु पत्राउ नपर्नुले पिडित परिवारले न्याय पाउँचे भनेर कसरी विश्वास गर्न ? न्यायको माग गर्दा प्रहरीले गोली चलाएर कञ्चनपुरामै अर्को बालकको हत्या गरियो । के आधुनिक प्रजातन्त्रमा नागरिकले न्याय माग गर्नु अपराध हो ? संविधानमा व्यवस्था भएको प्रावधानलाई विभिन्न बहानाबाजी गरेर जनताको अधिकार खोस्न किन सरकार उद्दृष्ट रहेको छ । यो प्रकरणले प्रजातन्त्रमा धेरै पानी बगिसकेको छ । नेपाल कर्मसुलाई समेत आलीलाई समर्थन दिएको छ त्यही कारण ओली नेतृत्वको सरकारकारपाण्डुलिङ्ग दुई तिहाईभन्दा बढीको संसदमा समर्थन प्राप्त सरकारले समेत जनताको इच्छा र चाहनानुसारको काम गर्न नसक्ने हो भने मुलुकको अवस्था कस्तो होला ? अब नेतृत्वको होस् खुल्न ढिले गर्नु भएन, जनादेशको महत्व बुझेको ओली नेतृत्वको सरकार अधि नबद्दने र केबल भाषण र उखान दुक्कामै सरकार रमाउने हो भने दुई तिहाईको महत्व र जनादेशको महत्व नै के रह्यो र ?

प्रधानमन्त्री ओलीले प्रत्येक पटकको भाषणमा आफ्नो पहिलो कर्तव्य नै भ्रष्टाचाराई नियन्त्रण गर्ने बताइरहेका छन् भने उनका मन्त्रीहरु समेत प्रधानमन्त्रीको बोलीमा बोली मिलाउँदै प्रधानमन्त्रीको भन्दा कडा भाषण गरिरहेका छन् तर व्यवहारमा भ्रष्टाचारमा अलिकिति पनि कमी भएको छैन । प्रत्येक दिन सरकारी कर्मचारीहरु धुस लिंगालिंगै पकाउ पर्ने गरेका छन् । सरकारी कार्यालयहरूमा धुस न दिई निवास र प्रधानमन्त्री समेत रहेका हुनाले आफ्नो निर्देशन पालना नगर्ने र आफूलाई गुमारहमा पार्ने मन्त्रीहरुलाई तत्काल कारबाही गरि पदबाट मुक्त गर्न सकुर्पदेश । प्रधानमन्त्री निवास र प्रधानमन्त्रीको कार्यालयमित्र केही लोपी पापीहरु रहेकाले उनीहरुको व्यक्तिगत स्वार्थ पूरा गर्नको लागि प्रधानमन्त्रीलाई सत्य तथ्य खबर आफूलाई नदिएको दुखेसो प्रधानमन्त्रीले गर्नुपर्ना उनीहरुलाई कारबाही गरि पदमुक्त गर्नु नै बुद्धिमतापूर्ण कार्य दुलेछ । प्रधानमन्त्री ओली नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका दुई अध्यक्षमध्येका एक अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री समेत रहेको बेला तत्कालीन मन्त्रीहरुलाई प्रधानमन्त्रीको निर्देशनलाई पालना नगर्ने र आफूलाई गुमारहमा पार्ने मन्त्रीहरुलाई तत्काल कारबाही गरि पदबाट मुक्त गर्न सकुर्पदेश । प्रधानमन्त्री निवास र प्रधानमन्त्रीलाई रहेका बोलाउँदै प्रधानमन्त्रीलाई समर्थन दिएको छ त्यही कारण ओली नेतृत्वको सरकारकारपाण्डुलिङ्ग दुई तिहाईभन्दा बढी सांसदको समर्थन रहेको बेला समेत उनैको पार्टीका मन्त्रीहरुलाई प्रधानमन्त्रीको निर्देशनलाई पालना नगर्नु भनेको उद्धरणताको परामर्श रहेको बेला तत्कालीन मन्त्रीहरुलाई तत्काल कारबाही गरि पदबाट मुक्त गर्न सकुर्पदेश । प्रधानमन्त्री निवास र प्रधानमन्त्रीलाई रहेका बोलाउँदै प्रधानमन्त्रीलाई निर्देशन दिएको छ त्यही कारण ओली नेतृत्वको सरकारकारपाण्डुलिङ्ग दुई तिहाईभन्दा बढी सांसदको समर्थन रहेको बेला समेत उनैको पार्टीका मन्त्रीहरुलाई प्रधानमन्त्रीको निर्देशनलाई पालना नगर्नु भनेको उद्धरणताको परामर्श रहेको बेला तत्कालीन मन्त्रीहरुलाई तत्काल कारबाही गर

५६ औ वार्षिकोत्सवमा साल्ट ट्रेडिङका अध्यक्ष लक्ष्मीदास जानन्धरको मन्तव्य

साल ट्रेडिंग कर्पोरेशनको छट औं
वार्षिकोत्तम २०७५ भाद्र २७ गते बुधवार
विभिन्न कार्यक्रम सहित आज समाप्त भयो ।
समारोहका प्रमुख अतिथिले मानव समाज
आश्रम वित्वनलाई असहाय बालबालिकाको
हितमा सक्रियतापूर्वक योगदान पुऱ्याए वापत
यस वर्षको बालहितकारी पुरस्कार प्रदान गर्नु
भयो । उक्त पुरस्कारको राशि यस वर्षदेखि
२५ हजार थप गरी ७५ हजार पुऱ्याइएको
छ । यसै गरी कर्मचारीका छोरा/छोरी मध्ये
एसईई परीक्षामा उत्कृष्ट नम्बर ल्याउने छात्र
तर्फ विवेक प्रसाईलाई अन्तमान छात्रवृत्ति र
छात्रा तर्फ उत्कृष्ट अंक ल्याउने सुश्री श्रीद्वा
महर्जनलाई लोकनाथ छात्रवृत्ति प्रदान गरियो ।

महजनलाई लक्नाथ छात्रवृत्त प्रदान गरिया ।
उत्त अवसरमा राम्रो सेवा प्रदान गर्ने
कर्मचारीहरूलाई उत्कृष्ट सेवा पुरस्कार प्रदान
गरियो । स्वर्गीय ईश्वरलाल श्रेष्ठको नाममा
स्थापना गरिएको उत्कृष्ट सेवा पुरस्कार तीन
जना कर्मचारीहरूलाई दिइएको थियो । यसै
गरी २० वर्ष सेवा पुरा गरेका कर्मचारीहरूलाई
सम्मान प्रदान गरिएको थियो ।

समारोहलाई सम्बोधन गर्नु हुदै मन्त्री
यादवले साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशनले आफ्नो
उद्देश्य अनुसार समस्त नेपाली उपभोक्तालाई
सुपथ मूल्यमा युणस्टरीय उपभोग्य वस्तु
उपलब्ध गराउन निरन्तर प्रयत्नशील रहन
निर्देशन दिनुभयो ।

उँहाले बजारमा देखिएका मूल्य वृद्धि
र कृत्रिम अभावका बेला साल्ट ट्रेडिङले
उपभोक्तालाई पुन्याएको सेवाको सन्धाहना
गर्नुहुँदै यसैको आधारमा सरकारले थप

दायित्व दिंदै आएको उल्लेख गर्नुभयो ।

आपूर्ति मन्त्रालयका सहसचिव एवं
कर्पोरेशनका सच्चालक समितिका सदस्य
नवराज ढाकाले कर्पोरेशनले दायित्व निर्वाह
गरेकोमा आभार व्यक्त गर्दै भविष्यमा उद्देश्य
अनुसार सेवा विस्तार गर्ने छ भन्नभयो ।

जु रात विराम करता है तो उनके पुनरुत्थान
सञ्चालक समितिका अध्यक्ष तथा
वार्षिकोत्सवका सभापति लक्ष्मीदास मानन्धरले
साल्ट ट्रेडिङ सार्वजनिक निजी सफेदारीको
नमूनाको रूपमा काम गर्दै आएको यो संस्था
बिभिन्न चुनौती एव. समस्याका बावजुद
एउदा सुनीलो ईतिहास निर्माण गर्न सफल
भएको छ र कपोरेशनले नेपाल सरकारको

नीति निर्देशनलाई पूर्ण रूपमा पालना गरी
बजारमा दैनिक उपभोग्य वस्तुको कमी
हुन नदिन हर प्रयासले आपूर्तिलाई सहज
बनाउदै आएको छ भन्नुभयो । श्री मानन्धरले
नूनको आपूर्ति निर्वाधरूपमा गर्दै आएको
मात्र नमै ६ महिनाभन्दा बढी लाई पुग्ने गरी
सचित गर्ने गरिएको छ । बजारमा समय
समयमा अभाव सिर्जना हुंदा रासायनिक
मल एवं चिनीको आपूर्ति र विक्री वितरण
नियमित रूपमा गर्दै आएको छ र नेपाल
सरकारले कर्पोरेशनलाई बिश्वास गरी
समय समयमा विभिन्न दायित्व निर्वाह गर्न
निर्देशन र जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ

भने कर्पोरेशनले त्यसलाई पूरा गरेको छ
भन्नुभयो । उङ्हाले कर्पोरेशन विशुद्ध व्यापारिक
संस्था भएता पनि केवल नाफामुखी नभई
सामाजिक सेवाको क्षेत्रमा पनि सक्रिय छ
र आफ्नो नाफाको केही अंश सामाजिक
काममा लगाउनु पर्छ भन्ने मान्यता सँगै
संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वको बोध
गरी कर्पोरेशनले सामाजिक काम गर्दै आएका
छ भन्नुभयो ।

स्वागत भाषण गर्नुहुँदै कर्पोरेशनका प्रमुख
कार्यकारी अधिकृत उमिला श्रेष्ठले नेपाल सरकारले तय गरेको नीति नियमभित्र रही कर्पोरेशनले आपूर्ति र वितरणका क्षेत्रमा उल्लेखनीय भूमिका निर्धारण गर्दै आएको र परिवर्तित राजनीतिक परिवेशमा सबै प्रदेशलाई परिलक्षित गरी आफ्नो कार्यक्षेत्र र सेवा विस्तार गर्दै अर्थिक रूपमा समृद्ध नेपालको अवधारणालाई सगाउ पुऱ्याउने नीति लिएको छ भन्नुभयो । उङ्हाले देशको अर्थात्तन्त्रमा कृषिको महत्व अंगीकार गरिए गएको वर्तमान सन्दर्भमा कर्पोरेशनले कृषि विकासमा योगदान पुऱ्याउने उद्देश्य अनुसार अनुदानित मलका अतिरिक्त आफ्नै तर्फबाट समेत गैर अनुदानित मल आयात गरी बिक्री वितरण गरेको भन्नुहुँदै विराटनगर स्थित मोरड सुगर मिल्समा कृषि औजारहरू खारीद गरी उच्च खेती लगायत अन्य खेतीमा आधुनिकीकरण गरिएको छ । रासायनिक मलका अतिरिक्त गहुङ्को बीत प्रशोधन गरी किसान समक्ष पुऱ्याएको र हेटौडामा बन्द अवस्थामा रहेको नेपाल बनस्पति घिउ

उद्योगमा स्थानीय किसानहरूबाट तोरी खरिद
गरी निकट भविष्यमा प्रशोधित तोरीको तेल
उत्पादन गरिने लक्ष्य राखिएको भन्नुभयो ।

उँहाले सन् १९८५/८६ को सर्वे अनुसार नेपालमा ४४.२ प्रतिशत गलगाँड रोगी रहेकोमा सन् २००७ मा नेपाल सरकार तथा भारत सरकारको सहयोगमा National Survey and Impact Study for Iodine Deficiency Disorders (IDD) and Availability of Iodized Salt In Nepal को सर्वेक्षण रिपोर्ट अनुसार ०४ प्रतिशतमा भरेको पाइएको र सन् २०१६ मा नेपाल सरकारबाट भएको NDHS (Nepal Demographic Health Survey) सर्वे अनुसार ४४ प्रतिशत ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाले उचित मात्रामा आयोडिन भएको नूनको प्रयोग गरिरहेको एव. सन् २०१६ को NNMS (Nepal National Micronutrient Status Survey) सर्वे अनुसार सबै प्रकारका नूनहरूमा आयोडिन परिक्षण गर्दा १०७ प्रतिशत नूनमा उचित मात्रामा आयोडिनयुक्त नून घर परिवारमा उपभोग गरिरहेको बतानुभयो । निकट भविष्यमा आउने दरौं, तिहार र छठलाई दृष्टिगत गरी विगत वर्षहरूमा भै यस वर्ष पनि नेपाल सरकारको निर्देशन अनुसार विभिन्न स्थानमा कर्पोरेशनबाट विक्रीवितरण गरिने सामानहरूको स्टल राखी सहुलियत दरमा विक्रीवितरणको कार्य गरिने जानकारी उँहाले गराउनु भयो ।

५६ औ वार्षिकोत्सवमा साल्ट ट्रेडिङका प्रतुख कार्यकारी अधिकृत उर्तिला श्रेष्ठको मन्तव्य

साल्ट ट्रेडिंग कर्पोरेशनले आयोजना
गरेको ५६ औं वार्षिकोत्सवको उपलक्ष्यमा
आफ्नो अतिव्यस्तताका बाबजुद समय
प्रदान गर्नुभएकोमा प्रमुख अतिथि माननीय
उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रीज्युको
हार्दिक स्वागत अभिवादन गर्दछु । यसै गरी
आजको यस समारोहको गरिमा बढाउन पाल्नु
भएका समर्स्त आदरणीय अतिथिज्यूहरूलाई
कर्पोरेशनको तरफबाट हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

कर्पोरेशनले आफ्नो उद्देश्य एवं
प्रतिवद्धता अनुसार विगत लामो समयदेखि
आमजनतालाई सुपथ एवं सहजरूपमा
गुणस्तरीय उपभोग्य वस्तुहरूका साथै
उपयोगी सेवाहरू उपलब्ध गराउँदै आएको
सर्वविदितै छ । नेपाल सरकारले तय
गरेको नीति नियमभित्र रही कर्पोरेशनले
आपूर्ति र वितरणका क्षेत्रमा उल्लेखनीय
भूमिका निर्वाह गर्दै आएको र परिवर्तित
राजनीतिक परिवेशमा सबै प्रदेशलाई लक्षित
गरी आफ्नो कार्यक्षेत्र र सेवा विस्तार गर्दै
आर्थिक रूपमा समृद्ध नेपालको अवधारणालाई
सघाउ पुऱ्याउने नीति लिएको छ । नेपाल
सरकारबाट जनतालाई प्रदान गरिने सेवालाई
आम उपभोक्ताको पहुँचमा पुऱ्याउन कर्पोरेशन
सदैव सक्रिय रही आएको र सक्रिय रहने
प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछ । जस्तोसुकै प्राकृतिक
विपति वा असहज परिस्थितिमा पनि
कर्पोरेशनले सरकारको नीति निर्देशन,
सञ्चालक समितिको मार्ग निर्देशन तथा
सक्षम एवं दक्ष जनशक्तिको माध्यमले आफ्नो
सेवालाई थप विस्तार गर्दै नेपाल सरकारको
सेवालाई जनतासम्म पुऱ्याउन सहयोगी
भूमिका निर्वाह गरेको र सफलता पाउँदै
आएको छ । नेपाल सरकारले कर्पोरेशनलाई
रासायनिक मललगायत उपयोगी वस्तु आयात
गरी बिक्री गर्न दिएको जिम्मेवारी कर्पोरेशनले
सम्भजनपार्क समाज गर्दै आदर्शहेतु छ ।

सहजतापूर्वक सम्पन्न गद आइरहका ।
 देशको अर्थतन्त्रमा कृषिको महत्त्व
 अंगीकार गरिए दै गएको वर्तमान सन्दर्भमा
 कर्पोरेशनले कृषि विकासमा योगदान पुन्याउने
 उद्देश्य अनुसार अनुदानित मलका अतिरिक्त
 आफैनै तर्फबाट समेत गैर अनुदानित मल
 आयात गरी विक्री वितरण गरेको ।
 विराटनगरस्थित मोरड सुगर मिल्समा कृषि
 औजारहरू खरीद गरी उच्च खेतीलागायत

अन्य खेतीमा आधुनिकीकरण गरिएको
छ । नेपाल भुकम्पीय जोखिमको देश भएको
कारण २०७२ सालको भुकम्प पश्चात
कपरेशन, Pinnacle LGS USA र निजी
व्यापारीहरूको संयुक्त लगानीमा Future
Works Building Solutions Pvt
Ltd मार्फत हेटोडामा कारखाना स्थापना गरी
LGS प्रविधिबाट थानकोट महादेवस्थानमा
Pre Engineering House निर्माण
थालीनी गरि सकिएको र आगामी दशै
तिहारको बीचमा यसलाई उपभोक्तामाझ
त्याउने लक्ष्य राखिएको हुँदा यसबाट आम
उपभोक्ता लाभान्वित हुने विश्वास हामीले
गरेका छौं । रासायनिक मलका अतिरिक्त
गहुङ्को बीउ प्रशोधन गरी किसान समक्ष
पुऱ्याएको छ । हेटोडामा बन्द अवरस्थामा
रहेको नेपाल बनस्पती घिउ उद्योगमा स्थानीय
किसानहरूबाट तोरी खरिद गरी निकट

भविष्यमा प्रशोधित तोरीको तेल उत्पादन गर्ने
लक्ष्य राखिएको छ । कृषि उत्पादन वृद्धि गरी
खाद्य सुरक्षामा केही टेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले
जनशक्ति विकासको लागि कर्पोरेशनका
कर्मचारी, रासायनिक मलका डिलर तथा
किसानहरूलाई तालिम तथा अध्ययन भ्रमणको
समेत सुरक्षात गरिएको छ । यसै क्रममा गत
वर्ष ८ जनालाई थाइल्यान्ड, ३१ जनालाई
भारत तथा करीब ५०० जनालाई स्वदेशमा
तालिम तथा अध्ययन भ्रमणमा पठाउनुका
साथै विभिन्न स्थानमा कृषक स्तरमा तालिम
समेत सञ्चालन गरिएको छ । दशैंलगतै
भारत तथा जाडोको समयमा थाइल्यान्ड
तथा स्वदेशमा तालिम तथा अध्ययन
भ्रमणको तयारी भएको र यस प्रकारका
कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने कर्पोरेशनले
नीति लिएको छ ।

अहिले कर्पोरेशनको सेवा र

कारोबारको क्षेत्र ऋमशः विस्तार हुदै
गएको छ । कर्पोरेशनले बिक्री बितरण
गरेको गुणस्तरीय खाना पकाउने ग्यासको
बिक्री निरन्तर बृद्धि हुँदै गएको छ । यिभिन्न
कारण बजारमा गुणस्तरहीन अखाद्य बस्तुहरू
भित्रिने तथा अनियन्त्रित मूल्य बढिएजस्ता
समस्याहरूको समाधानमा सार्वजनिक निजी
साफेदारीको रूपमा स्थापित कर्पोरेशन जस्ता
संस्थाहरूको अपरिहार्यता र भूमिका अभ बढ्द
हुने अनुभव हामीले गरेका छौं ।

सन् १९८५/८६ को सर्वे अनुसार नेपालमा ४४.२ प्रतिशत गलगाँड रोगी रहेकोमा सन् २००७ मा नेपाल सरकार तथा भारत सरकारको सहयोगमा National Survey and Impact Study for Iodine Deficiency Disorders (IDD) and Availability of Iodized Salt In Nepal को सर्वेक्षण रिपोर्ट अनुसार ०.४ प्रतिशतमा भरेको पाइएको र सन् २०१६ मा नेपाल सरकारबाट भएको NDHS (Nepal Demographic Health Survey) सर्वे अनुसार १९.५ प्रतिशत ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाले उचित मात्रामा आयोडिन भएको नूनको प्रयोग गरिरहेको एवं सन् २०१६ को NNMS (Nepal National Micronutrient Status Survey) सर्वे अनुसार सबै प्रकारका नूनहरूमा आयोडिन परिक्षण गर्दा १०.७ प्रतिशत नूनमा उचित मात्रामा आयोडिनयुक्त नून घर परिवारमा उपभोग गरिरहेको देखाइसकेको छ ।

नेपाल Universal Salt Iodization को सदस्य राष्ट्र भएको हैसियतले सरकारले लिएको USI nlo_90 प्रतिशत घरपरिवारले उचित मात्रामा आयोडिन भएको नूनको प्रयोग हासिल गर्नको लागि नेपाल सरकार, स्वास्थ्य मन्त्रालयले लिईएको उद्देश्य प्राप्त भएको हुँदूसो दिनांकित दिन आयोडिन उडेको छ ।

सा नरन्तरता दिन आवश्यक रहका छ ।
निकट भविष्यामा आउने दरै, तिहार र
छलाई दृष्टिगत गरी बिगत वर्षहरूमा भै यस
बर्ष पनि नेपाल सरकारको निर्देशन अनुसार
बिभिन्न स्थानमा कर्पोरेशनबाट बिक्री बितरण
गरिने सामानहरूको स्टल राखी सहुलियत
दरमा बिक्री बितरणको कार्य गरिने छ । साथै
मोबाईल भ्यानबाट बिभिन्न स्थानमा दैनिक
उपभोग्य बस्तुहरू बिक्री बितरण गरिने छ ।

बार्षिकोत्सवको अवसरमा कर्पोरेशनले
हरेक बर्ष रक्तदान कार्यक्रम आयोजना
गर्ने गरेको छ । यस बर्ष आयोजित
रक्तदान कार्यक्रममा सहभागी भई रक्तदान
गर्ने रक्तदाताहरू प्रति हार्दिक धन्यवाद
ज्ञापन गर्दछु ।

बालहितकारी पुरस्कारबाट पुरस्कृत
हुने श्री मानव सेवा आश्रम, चितवनलाई
हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दछु उक्त
संस्थालाई ताप्रपत्र सहित यस वर्षदेखि २५
हजार थप गरी ७५ हजार नगद प्रदान
गरिनेछ । साथै कर्पोरेशनका कर्मचारीहरूका
छोराछोरीमा एसईई परीक्षामा उत्कृष्ट अंक
ल्याई साल्ट ट्रेडिङ अंगमान छात्रवृत्ति
तथा साल्ट ट्रेडिङ लोकनाथ छात्रवृत्ति
प्राप्त गर्ने विद्यार्थीहरूलाई बधाई ज्ञापन
गर्दछु । कर्पोरेशनको अधिकृतस्तर तथा

नन् अधिकृत स्तरमा रही उल्लेखनीय
काम गरी हेमबाहुदुर मल्ल उत्कृष्ट सेवा
पुरस्कारबाट पुरस्कृत कर्मचारीहरूमा बधाई
ज्ञापन गर्दै उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना
गर्दछु । कर्पोरेशनका सञ्चालक स्वर्गीय
ईश्वरलाल श्रेष्ठको स्मृतिमा स्थापना
गरिएको ईश्वरलाल श्रेष्ठ उत्कृष्ट कर्मचारी
सेवा पुरस्कार अधिकृत स्तर, सहायक स्तर
र स्तरविहिन गरी ३ जना कर्मचारीहरूलाई
पुरस्कृत गरिएको छ । पुरस्कृत हुने
उत्कृष्ट कर्मचारीहरूमा बधाई ज्ञापन गर्दै
उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दछु । २०
वर्ष सेवा अवधि प्राप्त गरी कदरपत्र पाउने

कर्मचारीहरूको भविष्य अभ समुन्नत होस भन्ने हार्दिक कामना गर्दछु । कर्पोरेशनको समृद्धि कर्मचारीहरूको प्रयासबाट हुने कुरा निश्चित छ । कर्मचारीहरूको वृत्ति विकास तथा हकहितको विषयमा व्यवस्थापन सदैव संवेदनशील छ भने कर्मचारीहरूबाट प्राप्त सहयोगको लागि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । भविष्यमा पनि सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरूबाट पूर्ण सहयोगको अपेक्षा गर्दछु । अन्त्यमा पुनः एकपटक सबैलाई स्वागत गर्दू । यस बर्षको तिज, बडादशै., तिहार तथा छठको पूर्व सन्ध्यामा समस्त उपभोक्ता वर्गका साथै अतिथिज्यूहरूमा शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

धन्यबाद

साल्ट ट्रेडिङको पृष्ठाँ वार्षिकोत्सव

तोरीको तेल उत्पादन गर्ने साल्ट ट्रेडिङको तयारी

काठमाडौं । उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री मात्रका यादवले साल्ट ट्रेडिङ आफ्नो लक्ष्यमा सफल भएको बताएका छन् । संस्थाको ५६औं वार्षिकोत्सव समारोहमा बोल्दै मन्त्री यादवले यस्तो बताएका हुन् । उनले नाफासमेत कमाउनुपर्ने बाध्यता हुँदाहुँदै पनि संस्थाले आफूलाई नाफामूलकभन्दा सेवामूलक संस्थाको भूमिका निर्वाह गर्नुपर्न बताए । 'सेवामूलक हुनुपर्छ, नाफालाई प्रधान बनाउनु हुँकेन,' उनले भने । 'समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको नारा सफल पार्न साल्ट ट्रेडिङ र यसमा कार्यरत सबै कर्मचारीले आ-आफ्नो ठाउँमा अभ इमानदार भएर काम गर्ने पनि उनले सुफाब दिए ।

कार्यक्रममा साल्ट ट्रेडिङ सञ्चालक समितिका अध्यक्ष लक्ष्मीदास मानधरले संस्थान सार्वजनिकनीजी साफेदारी (पिपिपी मोडल)को उत्कृष्ट नमुना भएको बताए । चुनौतीसँग जुधै संस्थाले सेवामूल्यी भएर काम गरी सफल भएको उनको भनाइ थियो । बालबालिका, सामाजिक संघसंस्थालागायतलाई सामाजिक उत्तराधित्वान्तर्गत संस्थाले सहयोग गर्दै आएको उनले जनाए । 'संस्थाले आफूले बिक्री गरेको सामग्रीको मूल्यमा बजारलाई निर्विशेषसमेत गरिरहेको छ,' उनले भने, '६ महिनालाई पुग्ने गरी आयोडिनयुक्त नुनको सञ्चितिसमेत गर्न सफल छ ।' दैनिक उपभोग्य वस्तु विनी, नुनलगायत कृषकका लागि आवश्यक रासायनिक मलको अभाव हुन नदिएको उनले बताए ।

प्रमुख कार्यकारी अधिकृत उर्मिला

श्रेष्ठले संस्थाले प्रशोधित तोरीको खाने तेल उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिएको बताइन् । उनले भनिन्, 'स्थानीयबाट तोरी खरिद गरी हेट्टामा बन्द अवस्थामा रहेको नेपाल वनस्पति घिउ उद्योगबाट निकट भविष्यमै तोरीको तेल उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ ।'

उनका अनुसार साल्ट ट्रेडिङले संघीय संरचनाअनुसार सबै प्रदेशमा आफ्नो प्रभावकारी सेवा विस्तार गर्न तयारी गरिरहेको छ । संस्थाले अनुदान र अनुदानविनाको रासायनिक मल, चिनी, गहुङ्को बिउ प्रशोधन गरी किसानलाई वितरण गरेको बताइन् । त्यस्तै, भारतको सहयोगमा आयोडिनयुक्त नुन वितरण गरी गलगाँड रोग नियन्त्रणमा महत्वपूर्ण योगदान गरेको बताइन् । उनले भनिन्, 'सन् १९८५/८६ को सर्वमा ४४.२ प्रतिशत गलगाँड रोगीको संख्या रहेकोमा अहिले

यो संख्या घटेर ०.४ प्रतिशतमा भरेको छ ।' साल्ट ट्रेडिङले बर्सेनि चाडपर्व लक्षित सुपथ मूल्य पसल सञ्चालन गर्दै आएकोमा यस वर्ष पनि त्यस्ता पसल विभिन्न स्थानमा विस्तार गरिने बताइन् ।

संस्थाले बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिकको सेवामा लागेको सामाजिक संस्था मानव समाज आश्रम चितवनलाई बालहितकारी पुरस्कार ७५ हजार रुपैयाँ नगदसहित प्रदान गरेको छ । त्यस्तै, संस्थानमा कार्यरत कर्मचारीका छोराछोरीमध्येबाट एसझई परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने विवेक प्रसार्साई र श्रीद्वा महर्जनलाई लोकनाथ छात्रवृत्ति प्रदान गरेको छ । त्यसैगरी, संस्थानमा २० वर्ष सेवा गरेका कर्मचारीलाई समेत सम्मान गरिएको थियो ।

सोल्लार...

जुन आरोपमा न्यायाधीश दीपक राज जोशीलाई संसदीय समितिले स्वीकार गरेन, त्यसी आरोप लागेका ओमप्रकाश मिश्रलाई स्वीकार गर्नुको मुख्य कारण उनी मधेशका हुनुले हो । संवैधानिक पदको नियुक्तीमा समेत राजनीतिकरण, योभन्दा संविधानको दुर्घटना अरु के हुनसक्छ ।

दीपकराज जोशी सर्वोच्च पुगे, नियुक्त भएका ओमप्रकाश मिश्रलाई प्रधानन्यायाधीशको पदमा बसाले र सफलताको बाहाई दिए । जोशीले संरक्षक देखाए तर जोशीलाई आज पनि नेकपा बृताले राजीनामा दिन दबाब दिइरहेको छन् । जोशीको तर्क छ, न्यायाधीश न्यायाधीश हुन्छ, ठूलो सानो कनिष्ठ बरिष्ठ हुँदैन । दीपक राज जोशीलाई राजीनामा दिन दबाब दिएर नेकपाले उनलाई मानसिक तनाव दिनुलाई कसरी लोकतान्त्रिक मान्ने ?

सरकारले

आधारमा नियुक्ति दिने प्रावधान रहेको छ । अध्यक्षको हकमा भने आफ्नो कार्यकालमा राम्रो काम गरेको भए सञ्चारमन्त्रालयले गठन गरेको समितिले अध्यक्षलाई अर्को कार्यकालका लागि पुन नियुक्ति दिन सक्ने व्यवस्था ऐनमा भएकाले भालाई देउवा सरकारले त्यही ऐनलाई टेकेपुन नियुक्ति दिएको थियो । केपी ओली नेतृत्वको सरकारले राजनीतिक नियुक्ति खारेज गरेपनि भाको विषयमा त्यो राजनीतिक नियुक्ति नभएपनि हतार महारामा निर्णय गरिए तुटी भएकाले ओली नेतृत्वको सरकारले ढिलै भएपनि आफ्नो निर्णय सच्चायी मात्र हो ।

विभिन्न सञ्चारमाध्यममा भाका विरुद्ध केही तथ्याङ्क भएको भए सञ्चारमाध्यममा भएको सम्भाल भएको मन्त्रालय सुन्न दाबी गरेको छ । प्राधिकरणमा भएका अनियमितता भएको तथ्य फेला नपरेपछि समिति नै गठन गरेर भालाई नियुक्त गरिएकोमा कसैले आपसि जानाउनुर्न आवश्यकता देखिँदैन । २०७२ साल बैशाख १२ र त्यसपछि गएको भूकम्पका बेला नेपाल दुरसञ्चार प्राधिकरणको प्रयासमा टेलिफोन र मोबाइलहरू २४ सै घण्टा सञ्चालन भएका थिए । कसैले सुचना विहिन बन्न परेको थिएन । कसैलाई मन परेन भनेर राम्रो काम गर्ने व्यक्तिलाई खेदो खन्ने प्रवृत्तिको विकास हुनु प्रत्यक्षिताको धर्म होइन । राम्रो काम गर्नेलाई प्रोत्साहन र सहयोग गर्नु नै पत्रकारिताको धर्म हो ।

नेपाल आयल निगम लि.को

खाना पकाउने एल.पी. ग्याँस प्रयोगकर्ताहरूलाई सुरक्षासम्बन्धी अति आवश्यक जानकारी

एल.पी. ग्याँस अत्यन्त प्रज्वलनशील पदार्थ भएकोले यसको प्रयोगमा पर्याप्त शर्तकर्ता र सावधानी अपनाउन जरुरी हुन्छ । यसैले खाना पकाउने ग्याँसको चुहावटबाट हुने दुर्घटनाबाट बच्न देहायका कुराहमा ध्यान पुऱ्याउन सम्पूर्ण उपभोक्ता वर्गमा नेपाल आयल निगम लि.अनुरोध गर्दछ ।

दुर्घटनाबाट बच्न ध्यान दिनुपर्ने क्राहरु :

१. एल.पी. ग्याँस सिलिण्डर ल्याउँदा-लैजाँदा नगुडाउँ, भान्छामा सिलिण्डर सधै ठाडो राखी प्रयोग गरौ, सुताएर र घोटाएर प्रयोग नगरौ ।
२. रेगुलेटर, रबर पाइप, चुल्हो जस्ता उपकरणहरू गुणस्तर प्रमाणित भएको मात्र प्रयोग गरौ । साथै हरेक २ (दुई) वर्षमा ग्याँसको पाइप फेरौ ।
३. खाना पकाउँदा सधै भ्रयाल ढोका खुला राखौं र सुतिको कपडा लगाएर मात्र खाना पकाउने गरौ ।
४. काम सकिएपछि सधै रेगुलेटर बन्द गरौ ।

ग्याँस चुहावट भएमा ध्यान दिनुपर्ने क्राहरु :

१. खाना पकाउने स्थानमा एल.पी. ग्याँसको तिखो गन्ध आइरहेको छ भने ग्याँस लिक भइरहेको छ भन्ने बुझनुपर्दछ । ग्याँस लिक भएमा पहिले रेगुलेटरको र पछि चुलोको नव १५लयद० बन्द गरौ ।
२. ग्याँस चुहाभन्दा गहाँ हुने भएकोले भुझ्मा बस्छ । यस्तो अवस्थामा ढोका र सबै भ्रयाल खुला राखौं र आगोको फिल्का निस्कने पदार्थ जस्तै ग्याँस चुल्हो, सलाई, लाइटर, धूप आदि नबालौ र बिजुली बत्ती, टर्चलगायत कुनै पनि विद्युतीय उपकरण नचलाउँ ।
३. ग्याँस लिक भइरहेमा सिलिण्डरबाट रेगुलेटर छुटाई भल्भमा सेफटी क्याप ढकन लगाएर घरबाहिर खुल्ला ठाउँमा राखौं र छिटोभन्दा छिटो नजिकको ग्याँस बिक्रेता वा सम्बन्धित ग्याँस उद्योगलाई खबर गरौ ।

सचेत र सावधान हुनु नै सुरक्षित हुनु हो । उपभोक्ताको हितमा नेपाल आयल निगम लिमिटेडद्वारा जारी

खेलकूद

नेपाल सेमिफाइनलबाट बाहिरियो

नेपालको दक्षिण एसियाली फुटबल (साफ) च्याम्पियनसिपिको फाइनल पुग्ने सपना पुनः एकपटक अधुरै बनेको छ । बंगलादेशको ढाकामा सञ्चालन भइरहेको साफ च्याम्पियनसिपमा बुधबार माल्दिभससँग ३-० को फराकिले अन्तरले पराजित भएपछि नेपाल च्याम्पियनसिपमा बुधबार बाहिरिएको हो । अन्तिम समयमा लगातार २ गोल बेहोर्दा नेपालले माल्दिभससँग पुनरागमन

गर्ने मौकासमेत चुकायो । यसअधि नेपाल सन् १९९९, २०११ र २०१३ को संस्करणमा सेमिफाइनलबाट बाहिरिएको थियो ।

नेपालले खेलमा राम्रो पकड बनाएको थियो । तर, नेपाली खेलाडीको फितले डिफेन्सको फाइदामा माल्दिभसले पहिले हाफमा १ र दोस्रो हाफमा २ गोल गन्यो । खेलको नवाँ मिनेटमा माल्दिभसका कप्तान अक्रम अब्दुल धानीले उत्कृष्ट फ्रिकिक प्रहार गर्दै १-० को अग्रता दिलाए । समूह चरणमा टसमा भायामानी भएको माल्दिभसले महत्वपूर्ण खेलमा नेपालविरुद्ध स्तरीय खेल मात्र प्रस्तुत गरेर फाइनलमा स्थान पक्का गन्यो । खेलको ८२औं मिनेटमा मैदानभित्र छिरेका इब्राहिम हसाम वाहिदले लगातार गोल गरे । उनले खेलको ८४औं मिनेटमा नेपाली डिफेन्डरको कमजोर विलयरेसमा माल्दिभसलाई २-० को अग्रता दिलाए । खेलको ८६औं मिनेटमा पुनः उनले

यंगीन खबर

कामना अवार्ड : उत्कृष्ट ५ को मनोनयन सार्वजनिक

सिजी कामना फिल्म अवार्डको उत्कृष्ट ५ को मनोनयन सार्वजनिक भएको छ। चौथो संस्करणको कामना अवार्डमा ०७४ सालभन्दा प्रदर्शीत फिल्म सहभागी छन्।

अवार्डमा छक्का पन्जा २ सर्वाधिक १५ विधामा मनोनयनमा परेको छ। जसमा उत्कृष्ट निर्देशक, हास्य

अभिनेता, सहअभिनेता, नवअभिनेता, पटकथा, संवाद, छायाकन, सम्पादनलगायत छन्। त्यसैगरी दोस्रो सर्वाधिक विधामा 'कृ' मनोनीत छ। 'कृ' उत्कृष्ट फिल्म, निर्देशक, अभिनेता, सहअभिनेता, नव अभिनेता, छायाकारलगायतका १३ विधामा परेको छ। भरना थापा निर्देशीत ए मेरा हजुर २ भने नवनिर्देशक, नवअभिनेता, सहअभिनेता, बालकलाकार, छायाकन, पार्श्वसंगीतलगायत ११ विधामा प्रतिस्पर्धामा छ।

उत्कृष्ट फिल्मको मनोनयनमा घामपानी, ब्लाइन्ड रक्स, कृ, लीली बीली र शत्रु गते प्रतिस्पर्धामा छन्। त्यसैगरी उत्कृष्ट निर्देशकको अवार्डका लागि छक्का पन्जा २ बाट दीपाश्री निरौला, लिली बिलीबाट मिलन चाम्स, मंगलमबाट नवल नेपाल, शत्रु गतेबाट प्रदीप भट्टराई र कृबाट सुरेन्द्र पौडेलबीच स्थर्था छ।

उत्कृष्ट अभिनेताको मनोनयनमा छक्का पन्जा-२ बाट दीपकराज गिरी, घामपानीबाट दयाहाड राई, भयानाकुटीबाट सोगात मल्ल, कृबाट अनमोल केर्सी, लिली बिलीबाट प्रदीप खड्का र मंगलमबाट पुष्प खड्काबीच प्रतिस्पर्धा छ। उत्कृष्ट अभिनेत्रीको अवार्डका लागि शेरबहादुरबाट मेनुका प्रधान, ब्लाइन्ड रक्सबाट बेनिसा हमाल, पञ्चायतबाट नीता दुङ्गाना, शत्रु गतेबाट प्रियका कार्की, मंगलमबाट शिल्पा पोखरेल र पिंजडा व्याक अगेनबाट सारा श्रीपाली मनोनीत छन्।

आयो छिरिङ्को ट्रेलर

गायक यशकुमारले निर्देशनमा डेब्यु गरेको फिल्म छिरिङ्को ट्रेलर सार्वजनिक गरिएको छ।

असोज १२ गते प्रदर्शन हुने फिल्ममा यशकुमार आफै, गायक निमा रुचा, कामना भुजेल, सूर्य थोकरलगायतरे अभिनय गरेका छन्। मुस्ताङका विभिन्न स्थानमा खिचीएको फिल्मको निर्मातामा सुनील माथेमा प्रधान, नवीन बुढाथोकी र आइबी दर्नाल छन्। छिरिङ्को कथा बहुपति प्रथाको विषयमा रहेको बताइन्छ।

लम्ब स्टेसनमा प्रदीप र जसिता

वडा नम्बर ६ पाठि उच्चल धिमिरेले फिल्म निर्देशन गरेका थिएनन्। अब उनी एकसन कटमा फर्किने पक्का भएको छ। धिमिरेले गोविन्द शाहीको निर्माणमा लम्ब स्टेसन नामक फिल्म निर्देशन गर्ने पक्का भएको छ। फिल्मबाटे राजधानीमा पत्रकार भेटघाट आयोजना गरी जानकारी दियो।

परिवारिक प्रेमकथामा बन्ने फिल्मको सुटिङ असोज पहिलो सातादेखि सिकममा सुरु गरिनेछ। अधिकांश दृश्य सिकिकम, दार्जिलिङ, सिलगुडी आसपासमै खिचिने फिल्ममा शम्भुजित बास्कोटा, दीपक शर्मालगायतको संगीत रहेनेछ।

केही समयाधि नै नाम घोषणा गरिएको फिल्ममा प्रदीप खड्का र जसिता गुरुङको जोडी दोहोरिएको छ। प्रदीप र जसिताले यसअधि लिलीबिली फिल्ममा सँगै अभिनय गरेका थिए। निर्माता गोविन्दले कथाको मागका कारण प्रदीप र जसिताको जोडी दोहोरिएको बताए।

अभिनेता प्रदीपले फिल्म भरपुर मनोरञ्जक हुने विश्वास

व्यक्त गरे। त्यसैगरी, जसिताले पनि आफू यो फिल्मप्रति निकै उत्साहित भएको बताइन्। आलोक शुक्लले खिच्चे फिल्ममा प्रदीप र जसितासँगै निरुता सिंह, अद्वा क्षेत्री, प्रकाश शाहलगायत कलाकारले अभिनय गर्दछन्। काफिया फिल्मसका लागि काफिया र कविरचिकम शाही निर्माता रहेको फिल्मको कथा निर्देशक धिमिरे स्वयंयले लेखेका हुन्। फिल्मको प्रदर्शन मिति फागुन २४ गतेलाई तोकिएको छ।

सरिता बनिन् मिसेज डिमा

नेपालगन्जमा पहिलो मिसेज डिमा इन्टरनेसनल र किड्स अफ द इयर २०१८ सम्पन्न भएको छ। प्रतियोगितामा नेपालगन्जकी सरिता शर्मा मिसेज डिमा इन्टरनेसनल बनेकी छिन्। पूजा गुप्ताले दोस्रो हुँदै बेस्ट वाको पुरस्कार जिल्ल सफल भइन्। संगीता आरसी तेस्रो स्थानमा परिन्। आयोजकका तर्फबाट राज फैजु, श्रीषा वैदार फैजु र हेमराज सन्तोष खनालले विजेतालाई ताज पहिन्याएका थिए।

त्यसैगरी, किड्स अफ द इयर २०१८ तर्फ ब्वाइजमा विपिन खड्काले उपाधि जिते। अभिनव शर्मा दोस्रो स्थानमा

परे भने तेस्रो स्थानमा कुशाप्र गुप्ता परेका छन्। गर्लर्टर्फ संचिता राना मगरले उपाधि हात पारिन्। प्रतियोगितामा उषा धिमिरे दोस्रो भइन् भने सोनिया साउर तेस्रो स्थानमा परिन्। नेपालगन्जमा यस खालको प्रतियोगिता आयोजना पहिलोपटक भएको आयोजकको दाबी छ।

मोती जयन्तीमा कविता प्रतियोगिता

कवि मोतीराम भट्टको १५३औं जयन्तीका अवसरमा रिडर्स इन्टरनेसनल मोडेल स्कूल (रिम्स)ले आशु कविता प्रतियोगिता आयोजना गरेको छ। प्रतियोगितामा एम्बिसन एकोडेमीकी अनुज्ञा नेपाल प्रथम भएकी छिन्। कार्यक्रममा

३५ विद्यालयका छात्रछात्राले प्रतिस्पर्धा गरेका थिए।

कार्यक्रममा आशु कविता लेखनसम्बन्धी प्रशिक्षण, कविता लेखन तथा वाचन कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो। कथाकार भागिरथी श्रेष्ठको प्रमुख अतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा साहित्यकारद्वय रमेश शुभेच्छु र शेखर दाहालले प्रशिक्षक तथा निर्णयको भूमिका निभाएका थिए। आयोजक विद्यालयका विद्यार्थीबीच भएको आन्तरिक प्रतियोगितामा युरिका खातीको कविता पुरस्कृत भएको थियो। प्रतियोगितामा अनुज्ञा नेपालको भेरो हिमाल शीर्षको कविता प्रथम, विन्सम इंग्लिस बोर्डिङका छात्र शीतल बानियाँको 'सगरमाथा' कविता दोस्रो र अरुणिमा माविका छात्र शिशिर धिमिरेको भेरो नसुभिको प्रश्न कविताले तेस्रो स्थान हासिल गरेको थिए।

विपुल शिक्षा निकेतनकी छात्रा हिमा खतिवडा र मनकामना माविका छात्रा नान्दवी लामिछानेले सान्त्वना पुरस्कार पाएका थिए। प्रथम, द्वितीय, तृतीय तथा सान्त्वना स्थान हासिल गर्ने प्रतियोगीलाई पुरस्कार तथा प्रमाणपत्र दिइएको थिए। प्रमुख अतिथि साहित्यकार तथा आख्यानकार श्रेष्ठले विद्यार्थीलाई निरन्तर साधना र अनुशासनमा ध्यान दिन आग्रह गरिन्। आयोजक रिम्सका प्रिन्सिपल बालमुकुन्द कार्कीले हारिन्छ कि जितिन्छ भन्दा पनि सिकिन्छ भन्दे उद्देश्यले सहभागी हुनुपर्ने, पुरस्कारभन्दा सिकाइ ढूलो हुने बताए। रिम्सले मोती जयन्तीको अवसरमा १२ वर्षदेखि निरन्तर यस्ता कार्यक्रम गर्दै आएको छ।

कपारेट

ग्लोबल आइएमईका थप २ शाखारहित बैंकिङ सेवा

ग्लोबल आइएमई बैंकले थप २ वटा शाखारहित बैंकिङ सेवा सञ्चालनमा ल्याएको छ। बैंकले गुल्मीको गुल्मी दरबार गाउँपालिका चारपला र बलिथुममा शाखारहित बैंकिङ सेवा सञ्चालनमा ल्याएको हो। दुवै शाखारहित बैंकिङ सेवाको उद्घाटन जनप्रतिनिधि, बुद्धिजीवी तथा स्थानीयवासीको रोहबरमा गरिएको बैंकले जनाएको छ। थप गरिएका २ वटा शाखारहित बैंकिङ सेवार्थै बैंकको शाखारहित बैंकिङ सेवा संख्या १ सय २ पुगेको छ।

ग्लोबल आइएमई बैंकले खोलिएको शाखारहित बैंकिङ सेवाका लागि स्थानीय नारायणप्रसाद अर्याल र बलिथुममा खोलिएको सेवाका लागि स्थानीय उत्तम पुनर्लाई व्यावसायिक प्रतिनिधि नियुक्त गरिएको छ। यी दुई शाखारहित बैंकिङ सेवाको ग्लोबल आइएमई बैंकको मैडाकोट शाखाअन्तर्गत रहने जनाइएको छ।

ग्लोबल आइएमई बैंकले १ सय ३१ शाखा, १ सय ३५ एटिएम, ५ एक्सटेन्सन काउन्टर, १५ राजस्व संकलन काउन्टर र १ सय २ शाखारहित बैंकिङ सेवामार्फत सेवा दिइरहेको जनाएको छ।

गटीमा मेगा बैंकको शाखारहित बैंकिङ

मेगा बैंक नेपाल लिमिटेडले सुनसरी जिल्लाको गढी गाउँपालिकामा शाखारहित बैंकिङ सेवा सुरु गरेको छ। उक्त सेवाको गढी गाउँपालिकाको छिटाहामा गाउँपालिका अध्यक्ष श्रीप्रसाद यादव र नेपाल कृषि कम्पनीका कार्यक्रम प्रबन्धक विवेकानन्द भाले संयुक्त रूपमा उद्घाटन गरेका थिए।

बैंकका विराटनगर शाखा प्रबन्धक अभिषेक कार्कीले मेगा बैंकको सरल कर्जा लिएर ग्रामीण भेगका धेरै साना तथा भूमौला व्यवसायीहरू लाभान्वित भएको बताए। उनले स-साना बचतका लागि टाढा बैंकमा गई लाइन बसेर जम्मा गर्न अच्यारो हुने भएकाले मेगा बैंकले शाखारहित सेवामार्फत नै अत्याधिक सेवा प्रदान गरिरहेको जानकारी दिए।

विद्यालयलाई जनता बैंक सहयोग

जनता बैंक नेपाल लिमिटेडले दार्दुलाको दुँहु गाउँपालिकामा रहेक

नूरत्यमन्त्रीहरुसँग...

अन्तर्राष्ट्रीय परिषदको बैठक बोलाएपछि साते प्रदेशका मुख्यमन्त्रीहरु पोखरामा भेला भएर साभा एजेण्डाबाटे छलफल गरि तिनै साभा एजेण्डाहरु लिएर बैठकमा प्रस्तुत हुने निर्णय गरेपछि प्रदेश मुख्यमन्त्रीहरुसँग प्रधानमन्त्री रुप्त भएका थिए ।

प्रदेश सरकारहरूले खासगरी कर्मचारी खटनपन्नमा केन्द्रकै एकाधिकार रहेको कानुन निर्माणमा केन्द्रबाट ढिलासुस्ती गरिएको प्रदेशमा करको अधिकार कमजोर बनाउने केन्द्रको प्रयास भएको र भूमि व्यवस्था अधिकार संकुचित गरिएको आरोप केन्द्र सरकारलाई लगाउँदै आएका छन् । केन्द्र सरकारमाथि प्रदेश सरकार हरूले अत्यधिक गुनासाहरु राख्न थालेपछि प्रधानमन्त्री कार्यालयले संचिवको नेतृत्वमा छुडाउँदै तीन टोली पठाएर सबै प्रदेशका

समस्या र गुनासहरुको जानकारी लिएको थिए । उक्त टोलीहरूले प्रदेश सरकारका गुनासा र समस्याहरुको पहिचान गरि केन्द्र सरकारलाई प्रतिवेदन नै बुझाइसकेका भएपनि मुख्यमन्त्रीहरुले त्यसमा चिक्क बुझाउन सकेका छन् । स्मरण रहोस् केन्द्रमा नेपाल कम्पनी पार्टीकै नेतृत्वको सरकार रहेको छ भने ७ प्रदेशमध्ये ६ वटा प्रदेशमा समेत कम्पनी पार्टीकै बुझाउन सरकार रहेका छ । प्रदेश नं. २ मा केन्द्र सरकारलाई समर्थन गरेको संघीय समाजावादी फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीको संयुक्त सरकार रहेको छ । केन्द्रदेखि प्रदेश सरकारसम्म एउटै पार्टीको सरकार हुँदासम्म मुख्यमन्त्रीहरुले असन्तुष्ट जनाउँदै केन्द्र सरकारको आलोचना गर्न थालेपछि पार्टी अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओली मुख्यमन्त्रीहरुसँग असन्तुष्ट रहेका अन्तर्राष्ट्रीय परिषदको बैठक स्थगित गरेको सुन्नेदै बाबी गरेको छ ।

निर्मलाका...

बाहेक सरकारले आजसम्म निलिखित एसपीसँग कुनै सोधपुछ गरेका छन् । कन्चनपुरबासीका अनुसार एसपी विष्ट नै शाकाको भूमीरी परेका छन् । एसपी विष्टले नै प्रमाण लुकाएको आरोप कन्चनपुरबासीले लगाएका हुनाले अब एसपी विष्टलाई नै प्रकाउ गरि अनुसन्धानको दायरामा त्याउनुर्न माग निर्मला पन्तका बाबुआमाले गरेका हुनाले सरकारले अब के रार्दछ ?

निर्मला पन्तको हत्या भएपछि उजुरी गर्न पन्तका बाबुआमा सहित अन्य व्यक्तिहरु प्रहरी पोष्टमा पुग्दा शावण ११ गते नै तत्कालिन एसपीले धैरे प्रहरीहरुलाई अन्यत्र सरुवा गरेका हुनाले एसपी विष्ट नै शाकाको घेरामा देखिन्छ । यदि उनीमा खोट थिएन भने किन एकै रातमा एकाएक धैरे प्रहरीहरुको सरुवा गरियो । सरुवा गर्नुको कारण के थियो ? यी सबै तथ्यहरूले पन्तको बलात्कार र हत्यामा एसपी विष्टको हात रहेको हुन सक्ने अनुमान सहजै गर्न सकिन्छ । प्रहरीले निष्पक्ष भएर काम गर्ने कसम खाएको भएपनि त्यही प्रहरी नै अपराधीलाई जोगाउन लाग्छ भने त्यस्ता प्रहरीलाई तत्काल पकाउ गरि कानुनी दायरामा त्याउने काम सरकारको भएको हुनाले अब स्थायम् प्रधानमन्त्रीले नै त्यसमा चाहेको देखाउनु आवश्यक छ ।

मुलुकभरमा बलात्कारका घटना बढ्नु भेनेको कानुनी राज्यको उपहास र शान्ति सुरक्षाको खरकैदो अवस्थाको उपज हो । निर्मला पन्तको हत्यामा संलग्न भएकाहरुलाई तत्काल पकाउ गरि कानुनी दायरामा त्याएको भए अन्यत्र याति धैरे बलात्कारका घटनाहरू हुने थिएनन कि ? अन्यत्र थएका बलात्कार र हत्याको घटना भन्दा कन्चनपुरको बलात्कार र हत्याको घटनाको प्रकृति फरक रहेको छ । कन्चनपुरकी पन्तको हत्यामा संलग्न भएकाहरुलाई प्रहरी प्रसासनले नै जोगाउन खोजेको जस्तै देखिएको छ । विभिन्न व्यक्तिहरुलाई प्रकाउ गरि अपराध स्त्रीकार गर्न प्रहरीले दबाव दिएपनि कसैले स्त्रीकार गर्न नमानेपछि सुरुत मनस्थिति रहेका विलिप विष्टलाई प्रहरीले पकाउ गरेपछि पन्तका

गंगाजायाको...

लागेकाहरु सबैलाई सफाई दिएको हुनाले अब गंगामायाले के गर्दछिन् भन्ने प्रश्न उठेको छ ।

आफ्ना पतिको शवको दाहासंस्कार समेत हुन नसकेको र छोराको हत्यामा संलग्न भएका भनिएकाहरुलाई अदालतले सफाई दिएको हुनाले गंगामायाको भविष्य अब के हुने ? गंगामायाको जेता छोरा तुरप्रसाद अधिकारीले न्यायालयप्रति आफ्नो विश्वास नरहेको भद्रै जिल्ला अदालत चितवनमा बकपत्र दिन गएका थिएनन । त्यसै कारण पनि हत्याको आरोप लागेकाहरुलाई सफाई पाएको कानुनविद् हरूले बताएका छन् ।

तुरप्रसादले कृष्णप्रसादको हत्या भएको एक वर्षपछि मात्र उच्चुरी दिएका थिए त्यसपछि प्रहरीले छानविन थालेपनि तुरप्रसाद अदालतले उपरिथत हुन आदेश दिएपनि उनी अदालत नगएकै कारण आरोपीहरुले सफाई पाएको छन् । गंगामायाको सम्पर्कमा समेत नरहेका तुरप्रसादले आफ्नै आमालाई समेत सहयोग नगरेको र आँखू सम्पर्कविहिन रहेकाले गंगामायाको भविष्य अब के हुने भन्ने प्रश्न उठेको छ । के अब पनि गंगामाया फेरि न्याय पाउँ भनेका आमरण अनशनमा बसेको खण्डमा के हुन्छ ? लामो समयपछि अदालतले फैसला सुनाएपनि गंगामायाले आँखू न्याय मार्दा मार्दै प्राण त्याग्न तयार रहेको बताउँदै फेरि अनशनमा बस्ने बताउन थालेको छिन् ।

पन्तको

भेनेको छन् घटनाका छानविन क्रममा सत्यतथ्य पता लगाउन मुख्य अपराधी पता लगाउने अठोसहित आफू लागि परेकोमा आफ्गो ज्यानको जोखिम रहेको उल्लेख गरेका छन् । त्यसैले उनले आफ्नो जीवन रक्षाका लागि सहयोग गरिदिन नेपाल सरकार, मानवअधिकार आयोग, राष्ट्रसंघीय मानवअधिकाराका उच्च आयोग, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मानवअधिकारावादी संस्था, सञ्चार जगत, नागरिक समाज र राजनीतिक दलहरुलाई समेत आग्रह गरेका छन् । पन्तको हत्या सम्बन्धी छानविन समितिले १५ दिन म्याद थप भएको उल्लेख गर्दै जघन्य अपराधको विरद्ध आपै उभिए निर्मलाको आत्मालाई र निजको परिवरलाई न्याय दिन असम्भव देखिएकोले समितिको सदस्यबाट राजिनामा दिएको उल्लेख गरेको छ ।

यसरी छानविन समितिकै सदस्यले राजिनामा दिइनु र राजिनामा दिएको भोलिपल्टै फिर्ता लिइनुले के सकेत गर्दछ ? उनले आफ्नो ज्यानको सुखाको माग गर्नुले प्रष्ट बुझ्न पन्तको हत्यामा सलग्न भएकाहरु तत्काल पकाउ पर्न सक्ने सम्भावना देखिएन्दैन । किनको उनीहरु कहीं कतैबाट सुरक्षित रहेको छन् । हत्या हुनासाथ प्ररीको निष्पक्ष छानविन गरेको भए अपराधीहरु कानुनको दायरामा आईसक्ने थिए । तर तत्कालिन जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रमुखको कमजोरीका कारण त्यसबेला प्रमाणहरु नष्ट भएका र प्रहरीले सक्रियता नदेखाएकै कारण केन्द्र सरकारले उच्चस्तरीय छानविन समिति नै बनाएने कोसिसै नगरेका हुनाले मैनाली समितिले समेत आजसम्म ठोस प्रमाण जुटाउन सकेको छन् भने अपराधी समेत पता लगाउन सकेको छ ।

निर्मला पन्तको शबै फेला परेपछि घटनास्थलको मुचुल्का उठाई सिलबन्दी गर्नुपर्नेमा निर्मलाले लगाएको सुरुवात फुकालेर पानीमा धुनु नै प्रमाण नष्टको पहिलो नमुना हो । रागतले लतपत पर्ने निर्मलाको योनी धुनुपर्ने आवश्यकता प्रहरीलाई किन पच्यो ? धमिलो हिलो पानीले निर्मलाको योनी पखालिएपछि बलात्कारमा संलग्न भएकाहरुको पहिचान हुन सक्दैन भने प्रहरी बाहेक अन्यलाई जानकारी नहुने विषय भएकाले भन्न सकिन्छ पन्तको बलात्कार र हत्यामा प्रहरीकै संलग्नता छ । त्यसैले अब कुनै लिम्ब नगरि त्यसबेला कन्चनपुरमा रहेको प्रहरीहरुलाई तत्काल पकाउ गरि अपराधी को हुन पता लगाएर पन्तको परिवारलाई न्याय दिन सक्नुपर्दछ । न्याय त्याउने भद्रै कन्चनपुरबासीहरुले पुन आन्दोलन सुरु गरेका हुनाले त्यहाँ हुनै अन्यत्र याति धैरे बलात्कारका घटनाहरू हुने थिएनन कि ? अन्यत्र थएका बलात्कार र हत्याको घटना भन्दा कन्चनपुरको बलात्कार र हत्याको घटनाको प्रकृति फरक रहेको छ । कन्चनपुरकी पन्तको हत्यामा संलग्न भएकाहरुलाई प्रहरी प्रसासनले नै जोगाउन खोजेको जस्तै देखिएको छ । विभिन्न व्यक्तिहरुलाई प्रकाउ गरि अपराध स्त्रीकार गर्न प्रहरीले दबाव दिएपनि कसैले स्त्रीकार गर्न नमानेपछि सुरुत मनस्थिति रहेका विलिप विष्टलाई प्रहरीले पकाउ गरेपछि पन्तका

आतंकसँग...

वार्ता गर्न तयारी थाल्नु अवधम होइन र ? जो अखण्ड नेपाल नै मान्दैन, ऊसँग केको वार्ता ?

वार्ता त नेपालीले नेपालीसँग गर्न हो, जो नेपाली नै होइन भन्न, नेपाल नै टुक्याउन खोज्द, ऊसँग वार्ता गर्ने नेकपाले गर्न खोजेको के ? वार्ता पूर्वराजा, हिन्दुवादीसँग गर्नुपर्छ, विष्वासिङ गर्ने वार्ता हुनेपर्छ, वैद्यसमूहसँग गर्ने वार्ता हुनुपर्छ । आन्तरिक समस्या, राष्ट्रिय मुद्दाहरूमा वार्ता हुनसक्न, समाधान निकालपर्छ । जो राष्ट्र नै मान्दैन उसलाई वार्तामा बोलाएर इज्जत दिने कम नेकपाले जो गरिरहेको छ, त्यो आपत्तिपूर्ण छ भन्नन पन्त परिवारलाई र नेपाली जनतालाई न्याय दिएको अनुभूति गराउन सक्छ ।

गलगाँड...

गरिएको नुनको प्रयोग ७७ प्रतिशत भन्दा बढी जनताले गरिरहेको विभिन्न समयमा विभिन्न संघ संस्थाहरुले गरेको सर्वेक्षणले देखाएको छ । आयो नुनको प्रयोगबाट लगाउँड, लुले, लंगडो हुने रोगहरुलाई नियन्त्रण गर्न तुलो सहयोग पुर्दै आएको छ । सरकारले दुर्गम र अति दुर्गमका २२ जिल्लामा नुनक